

ROMÂNIA
JUDEȚUL CLUJ
COMUNA TURENI
CONSILIUL LOCAL -

H O T Ă R Ă R E A Nr. 21

din 28 februarie 2018

privind aprobarea gestiunii delegate a serviciului
de iluminat public în Comuna Tureni

Consiliul Local al Comunei Tureni , județul Cluj , întrunit în ședința de lucru extraordinară din data de 28.02.2018

Având în vedere Raportul de specialitate nr. 1209 din 21.02.2018, prin care se propune aprobarea alegerii unei forme de gestiune a serviciului de iluminat public din Comuna Tureni,

În conformitate cu:

-Legea nr. 230/2006, a serviciului de iluminat public,
-Legea nr. 51/2006, a serviciilor comunitare de utilitati publice,
-Ordinele 86/2007 și 87/2007 ale Autorității Naționale de Reglementare pentru serviciile comunitare de utilitati publice, privind aprobarea Regulamentului cadru, precum și al Caietului de sarcini-cadru al serviciului de iluminat public,

În temeiul drepturilor conferite prin art. 45 și art. 115 alin.(1) lit. b) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare adoptă următoarea

CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI TURENI adopta prezenta H O T Ă R Ă R E :

Art.1 Se aprobă gestiunea delegată ca modalitate de gestiune a sistemului de iluminat public în Comuna Tureni, în baza Studiului de oportunitate constituit în Anexa 1 la prezenta.

Art.2 Se aprobă Regulamentul serviciului de iluminat public constituit în Anexa 2 la prezenta.

Art.3 Se aproba achiziția serviciului de delegare de gestiune a întreținerii și reparației sistemului de iluminat public prin atribuire directă.

Art.4 Se aproba Caietul de sarcini pentru achiziția serviciului de delegare de gestiune a întreținerii și reparației sistemului de iluminat public constituit în Anexa 3 la prezenta.

Art. 5 Se aproba Contractul de delegare de gestiune a întreținerii și reparației sistemului de iluminat public constituit în Anexa 4 la prezenta.

Art. 4. Prin intermediul secretarului comunei Tureni prezenta hotărâre se comunică în termenul prevăzut de lege către :

- Instituția Prefectului Județului Cluj,
- Primarul Comunei Tureni ,
- BIROU FINANCIAR CONTABIL, ACHIZITII PUBLICE ȘI ARHIVĂ
- Publicat pe site-ul Comunei Tureni

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ
MOROVAN VASILE

SECRETAR AL COMUNEI TURENI
OLTEAN GABRIEL IOAN

Prezenta hotărâre a fost adoptată cu respectarea prevederilor art. 45 din Legea administrației publice locale nr. 215 / 2001 , republicată , cu modificările și completările ulterioare :

Nr. consilieri în funcție = 11	Voturi „ Pentru ” =	10
Nr. consilieri prezenți = 10	Voturi „ Împotrivă ” =	0
	„ Abțineri ” =	0

STUDIUL DE OPORTUNITATE PRIVIND STABILIREA MODALITĂȚII DE GESTIUNE A SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC ÎN COMUNA TURENI

CAPITOLUL I – DATE GENERALE

1.1 OBIECTUL STUDIULUI DE OPORTUNITATE

Obiectul prezentului studiului de oportunitate este reprezentat de fundamentarea necesității și oportunității în ce privește modalitatea de gestiune a Serviciului public de iluminat public pentru următoarele activități pe teritoriul U.A.T Tureni:

- 1 întreținerea sistemului de iluminat public
- 2 iluminat arhitectural
- 3 iluminat festiv (iluminat ornamental, iluminat ornamental-festiv)

Întreținerea sistemului de iluminat public cuprinde întreținerea iluminatului căilor de circulație rutieră și pietonală.

Iluminatul arhitectural cuprinde întreținerea echipamentelor actuale pentru iluminatul arhitectural al unor obiective din COMUNA TURENI.

Iluminatul festiv cuprinde realizarea iluminatului festiv pentru sărbătorile de iarnă cu materiale din stocul COMUNEI TURENI și asigurarea energiei electrice cu ocazia sărbătorilor și/sau evenimentelor culturale, sportive, religioase etc, organizate sau sprijinite de COMUNA TURENI. Cu ocazia acestor evenimente și sărbători va fi asigurat și personal operativ de intervenție.

1.2 SCOPUL STUDIULUI DE FUNDAMENTARE

Elaborarea Studiului de fundamentare privind delegarea serviciului public de iluminat public are drept scop:

- Dimensionarea tehnică și umană a viitorului operator al serviciului de iluminat public
- Dimensionarea parametrilor de performanță și costurile necesare pentru realizarea unui serviciu calitativ.

1.3 PREZENTAREA COMUNEI TURENI

COMUNA TURENI este unitate administrativ-teritorială cu personalitate juridică. COMUNA TURENI are inițiativă în ceea ce privește administrarea intereselor publice locale, exercitând în condițiile legii, autoritatea în limitele administrativ-teritoriale stabilite.

Administrația publică a COMUNEI TURENI se întemeiază pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și consultării cetățenilor în probleme locale de interes deosebit.

Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală la nivelul sunt Consiliul Local al COMUNEI TURENI, ca autoritate deliberativă și Primarul COMUNEI TURENI ca autoritate executivă, organe alese conform legii.

Consiliul Local și Primarul funcționează ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din Comună, în condițiile prevăzute de lege.

Primăria constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, formată din Primar, Viceprimar, Secretar, aparatul propriu de specialitate al primarului și servicii subordonate.

Primăria aduce la îndeplinire hotărârile Consiliului Local și dispozițiile Primarului, gestionând problemele curente ale colectivității în care funcționează. Autoritățile administrației publice locale ale Comunei Tureni au dreptul și capacitatea efectivă de a rezolva și gestiona în nume propriu și sub responsabilitatea lor o parte importantă a treburilor publice, în interesul colectivității locale pe care o reprezintă.

1.4 ANALIZA LEGISLAȚIEI

În prezent activitatea de întreținere a serviciului de iluminat public din România se desfășoară în conformitate cu prevederile actelor normative prezentate în continuare :

Legea nr. 123 /2012 – Legea energiei electrice și a gazelor naturale;

Legea nr. 230/ 2006 – Legea serviciului de iluminat public;

Legea nr. 51/2006 - Legea serviciilor comunitare de utilități, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr.100 /2016 privind concesiunile de lucrări și concesiuni de servicii.

1.5 SERVICII COMUNITARE DE UTILITĂȚI PUBLICE

Definiție : Serviciile comunitare de utilități publice, serviciile de utilități publice, sunt definite ca totalitatea acțiunilor și activităților reglementate prin care se asigură satisfacerea nevoilor de utilitate și interes public general ale colectivității locale cu privire la :

- Alimentarea cu apă;
- Canalizarea și epurarea apelor uzate
- Colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale
- Producerea, transportul, distribuția și furnizarea de energie termică în sistem centralizat
- Salubritatea localităților;
- **Iluminatul public;**
- Administrarea domeniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, precum și altele asemenea;
- Transportul public local.

Participanții la realizarea serviciilor comunitare de utilități publice sunt: autoritățile administrației publice locale, utilizatorii serviciilor comunitare de utilități publice, operatorii serviciilor comunitare de utilități publice, A.NR.S.C.

Serviciile comunitare de utilități publice implică procese industriale care au ca rezultat producerea de deșeuri și poluarea mediului cu un impact asupra mediului și la realizarea serviciilor trebuie controlat impactul asupra mediului în vederea protecției și conservării acestuia, pentru asigurarea unei dezvoltări durabile.

Ca urmare, Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice și legislația secundară pune accent pe necesitatea protecției mediului înconjurător și obținerea tuturor autorizațiilor, licențelor și avizelor de mediu cerute de lege.

Legea nr. 51/2006 este legea fundamentală a serviciilor comunitare de utilități publice și reglementează activitatea în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice.

Legea nr. 230 /2006 – Legea serviciului de iluminat public are ca obiect stabilirea cadrului juridic unitar privind înființarea, organizarea, gestionarea, exploatarea, finanțarea și controlul funcționării serviciului de iluminat public și se aplică serviciului de iluminat public a localităților, înființat și organizat la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor, județelor și al sectoarelor municipiului București, precum și al asociațiilor de dezvoltare intercomunitară având ca obiectiv serviciile de iluminat public.

Serviciile de utilități publice sunt în responsabilitatea autorităților administrației publice locale și se înființează, organizează și gestionează potrivit hotărârilor adoptate de autoritățile deliberative ale unităților administrativ teritoriale, în funcție de gradul de urbanizare, de importanța economico-socială a localităților, de mărime și de gradul de dezvoltare a acestora și în raport cu infrastructura tehnico-edilitară existentă.

Procedura privind delegarea gestiunii sau concesionarea serviciilor publice de iluminat public este reglementată de Legea nr. 100/ 2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii

CAP 2 – SERVICIUL DE ILUMINAT PUBLIC

2.1. SERVICIUL DE ILUMINAT PUBLIC

Serviciul de iluminat public cuprinde iluminatul stradal-rutier, iluminatul stradal-pietonal, iluminatul arhitectural, iluminatul ornamental și iluminatul ornamental-festiv al comunelor, orașelor și municipiilor.

Serviciul de iluminat public se realizează prin intermediul unui ansamblu tehnologic și funcțional, alcătuit din construcții, instalații și echipamente specifice, denumit în continuare sistem de iluminat public. În înțelesul legii, sistemul de iluminat public este ansamblul format din puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere, linii electrice de joasă tensiune subterane sau aeriene, fundații, stâlpi, instalații de legare la pământ, console, corpuri de iluminat, accesorii, conductoare, izolatoare, cleme, armături, echipamente de comandă, automatizare și măsurare utilizate pentru iluminatul public.

2.2 ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC

Serviciul de iluminat public se organizează și funcționează cu respectarea principiilor stabilite în Legea nr. 51/2006.

Organizarea și desfășurarea serviciului de iluminat public trebuie să asigure satisfacerea unor cerințe și nevoi de utilitate publică ale comunităților locale, și anume :

- Ridicarea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții;
- Creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale, precum și a gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale;
- Punerea în valoare, prin iluminat adecvat, a elementelor arhitectonice și peisagistice ale localităților, precum și marcarea evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;
- Susținerea și stimularea dezvoltării economice-sociale a localităților;
- Funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitatea și eficiența economică a infrastructurii aferente serviciului.

Înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciului de iluminat public la nivelul unităților administrativ-teritoriale, precum și înființarea, dezvoltarea modernizarea,

administrarea și exploatarea sistemelor de iluminat public intră în competența exclusivă a autorităților administrației publice locale.

Potrivit legii – Legea nr.230/2006 – gestiunea serviciului de iluminat public se realizează prin gestiune directă sau prin gestiune delegată. Alegerea formei de gestiune a serviciului de iluminat public se face prin hotărâre a consiliilor locale sau a asociațiilor de dezvoltare comunitară, după caz.

În cazul gestiunii directe, autoritățile administrației publice locale sau asociațiile de dezvoltare comunitară, după caz, își asumă nemijlocit toate sarcinile și responsabilitățile cu privire la înființarea, organizarea, finanțarea, coordonarea, administrarea, gestionarea, exploatarea și asigurarea funcționării serviciului de iluminat public.

În cazul gestiunii delegate, autoritățile administrației publice locale sau asociațiile de dezvoltare comunitară, după caz, transferă, în baza unui contract prin care se delegă gestiunea, denumit în continuare contract de delegare a gestiunii, unuia sau mai multor operatori cu statut de societăți comerciale cu capital public, privat sau mixt, sarcinile și responsabilitățile proprii cu privire la prestarea serviciului, precum și exploatarea și administrarea sistemului de iluminat public, în condițiile legii. Operatorii prestează serviciul de iluminat public în baza contractului de delegare a gestiunii aprobat de autoritățile administrației publice locale și în baza licenței eliberate de autoritatea competentă.

2.3 OPERATORII SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC

Au calitatea de operatori ai serviciului de iluminat public prestatorii care își desfășoară activitatea în baza licenței eliberate în condițiile legii de A.N.R.S.C.

Operatorii licențiați să presteze serviciul de iluminat public pot participa la procedurile de delegare a gestiunii și pot presta serviciul în orice localitate, în mod direct sau prin intermediul unei filiale, pe baze contractuale, în virtutea principiului liberei concurențe pe piața serviciilor comunitare de utilități publice.

Operatorii serviciului de iluminat public au următoarele obligații :

- să gestioneze serviciul de iluminat pe criterii de competitivitate și eficiență economică;
- să promoveze dezvoltarea, modernizarea și exploatarea eficientă a infrastructurii aferente serviciului de iluminat public;
- să respecte sarcinile asumate potrivit contractului de delegare a gestiunii serviciului sau pe cele stabilite prin hotărârea de dare în administrare, după caz;
- să asigure respectarea indicatorilor de performanță a serviciului de iluminat public stabiliți de autoritățile administrației publice locale în regulamentul serviciului, anexat la hotărârea de dare în administrare sau la contractul de delegare a gestiunii, după caz;
- să furnizeze autorităților administrației publice locale și A. N.R.S.C informațiile solicitate și să asigure accesul la toate informațiile necesare verificării și evaluării funcționării și dezvoltării serviciului de iluminat public;
- să pună în aplicare metode performante de management, care să conducă la reducerea costurilor de operare, inclusiv prin aplicarea procedurilor concurențiale impuse de norme legale în vigoare privind achizițiile de lucrări sau de bunuri;
- să asigure finanțarea pregătirii profesionale a propriilor salariați.

CAPITOLUL 3 – ORGANIZAREA SISTEMULUI ACTUAL DE ILUMINAT PUBLIC ÎN COMUNA TURENI

În momentul de față serviciul de iluminat public din COMUNA TURENI este realizat de către aparatul de specialitate al primarului. În baza contractului nr. _____ SC NEON LIGHTNING SRL prestează serviciile de întreținere și reparare pentru următoarele echipamente de

pe raza COMUNEI TURENI: vezi Anexa la Studiu de Oportunitate – Inventarul rețelei de iluminat public de pe raza UAT TURENI. Contractul mai sus menționat a fost semnat în urma organizării unei proceduri de achiziție organizată în baza Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice. Valoarea contractului este 80.000 lei la care se adaugă TVA în valoare de 15.200 lei.

COMUNA TURENI are pe teritoriul său stâlpi și lămpi proprietatea Enel SA, în proporție de aproximativ _____, iar diferența de _____ sunt stâlpi și lămpi de iluminat proprietatea COMUNEI TURENI.

Aceștia au fost montați _____, în baza proiectelor de investiții privind _____.

Menționăm că SC NEON LIGHTNING SRL deține licență în iluminatul public pentru achiziționarea lămpilor și montajul acestora, inclusiv înlocuirea lor în caz de defecțiune.

Serviciile de întreținere și reparare pentru rețeaua de iluminat public de pe raza UAT TURENI sunt asigurate de către SC NEON LIGHTNING SRL, în calitate de prestator.

De asemenea se realizează lucrări de defrișare a copacilor din zona iluminatului public, precum și debransarea persoanelor legate ilegal la rețeaua de iluminat public, inclusiv înlocuirea becurilor, lămpilor arse și lucrări de întreținere a iluminatului public aferent imobilelor aparținând domeniul public al UAT TURENI.

Menționăm că iluminatul public este contorizat și distribuit din punctele trafo aparținând Enel SA.

Până în prezent nu s-a putut încheia un „Contract de folosință a infrastructurii sistemului de distribuție a energiei electrice pentru realizarea serviciului de iluminat public,, deoarece nu există o situație exactă a acestei infrastructuri.

CAPITOLUL 4- ANALIZA ȘI SELECȚIA ALTERNATIVELOR

4.1 IDENTIFICAREA NEVOILOR DE ILUMINAT PUBLIC

Gestionarii serviciului de iluminat public sunt fie autoritățile administrației publice locale, fie asociațiile de dezvoltare comunitară constituite cu acest scop.

Beneficiarii ai serviciului de iluminat public sunt comunitățile locale în ansamblul lor sau, în cazul unei asociații de dezvoltare comunitară, comunitățile locale competente.

4.2 ACȚIUNI NECESARE DIN PUNCT DE VEDERE LEGAL

Consiliul Local al COMUNEI TURENI poate decide cu privire la organizarea și funcționarea serviciului de iluminat public. În acest sens, Consiliul Local al COMUNEI TURENI adoptă documentele care se impun cu privire la gestiunea serviciului de iluminat public, fie în modalitatea gestiunii directe, fie în modalitatea gestiunii delegate.

Organizarea serviciului de iluminat public din COMUNA TURENI trebuie să se organizeze în conformitate cu prevederile Legii nr.230/2006 – Legea serviciului de iluminat public și ale Legii nr.51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, în scopul asigurării unui serviciu de iluminat public care să fie organizat și să funcționeze în mod eficient, prin intermediul unor structuri specializate, în scopul satisfacerii nevoilor populației, ale instituțiilor publice și ale operatorilor economici din COMUNA TURENI.

4.3 FUNDAMENTAREA NECESITĂȚII ȘI OPORTUNITĂȚII MODALITĂȚII DE GESTIUNE A SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC

Prezentul studiu de oportunitate s-a realizat în vederea analizării modalității de gestiune a serviciului public de iluminat public și anume activitatea de întreținere iluminat stradal-rutier, iluminatul stradal-pietonal, iluminatul arhitectural, iluminatul ornamental și iluminatul ornamental-festiv.

Principalele aspecte care au impus realizarea studiului :

- Respectarea și aplicarea reglementărilor legislative în domeniu, care au fost armonizate cu legislație UE;
- Necesitatea asigurării unor servicii publice de calitate;
- Necesitatea modernizării sistemului de gestionare a serviciului.

Oportunitatea modalității de gestiune constă în asigurarea serviciilor publice de iluminat public în condițiile de calitate, economie eficientă și rentabilitate.

În prezent, aceste servicii nu se asigură cu mijloace performante și suficiente raportat la cerințele raportat la cerințele contractuale ale operatorului și posibilitățile financiare ale COMUNEI TURENI. Argumentele care au stat la baza stabilirii modalității de gestiune a serviciului public de iluminat public sunt următoarele :

- prin externalizarea serviciului se va putea asigura calitatea optimă a serviciilor, fiind imposibil pentru Primărie să susțină din fonduri proprii angajarea de personal de specialitate și achiziția de utilaje și echipamente necesare pentru întreținerea și repararea acestuia, aceste fonduri fiind mai bine utilizate pentru extinderea și modernizarea rețelei de iluminat public pe raza UAT TURENI;
- asigurarea unui serviciu de calitate la standarde europene și care să corespundă normelor naționale și UE.

Modul recomandat pentru gestionarea serviciului de iluminat public în COMUNA TURENI este **gestiunea delegată prin concesiune.**

Conform Legii nr.51/2006, republicată, modificată și completată, gestiunea indirectă sau delegată „este modalitatea de gestiune în care autoritățile administrației publice locale de la nivelul autorităților administrativ-teritoriale sau, după caz, asociațiile de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciile de utilități publice, în numele și pe seama unităților-administrativ teritoriale membre, atribuie unuia sau mai multor operatori toate ori numai o parte din competențele și responsabilitățile proprii privind furnizarea/prestarea serviciilor de utilități publice, precum și concesiune sistemelor de utilități publice aferente serviciilor, respectiv dreptul și obligația de administrare și exploatare a acestora, pe baza unui contract, denumit CONTRACT DE DELEGARE A GESTIUNII.

În cazul gestiunii delegate, se parcurg următorii pași :

- Adoptarea de către autoritatea deliberativă a administrației publice locale a unei hotărâri privind stabilirea modalității de gestiune a serviciului de iluminat public.
- Întocmirea unui studiu de oportunitate pentru fundamentarea și stabilirea soluțiilor optime de delegare a gestiunii serviciilor.
- Întocmirea și aprobarea Regulamentului serviciului de iluminat în conformitate cu dispozițiile Ordinului nr. 86 din 20 martie 2007 pentru aprobarea Regulamentului –cadru al serviciului de iluminat public.
- Întocmirea și aprobarea Caietelor de sarcini ale serviciului de iluminat public întocmite în conformitate cu dispozițiile Ordinului nr. 87 din 20 martie 2007 pentru aprobarea Caietului de sarcini –cadru al serviciului de iluminat public.
- Organizarea procedurii de atribuire, atribuirea și semnarea Contractului de Delegare a gestiunii serviciului.
- Operatorii își desfășoară activitatea numai pe baza licenței emise de A.N.R.S.C, prestarea activităților specifice serviciului de iluminat public fără licență sau cu licență expirată, indiferent de tipul de gestiune adoptat, fiind interzisă.
- Durata recomandată a delegării minim 1 an.

Încetarea contractului se face în următoarele situațiile :

- în cazul în care operatorului i se retrage licența A.N.R.S.C. sau aceasta nu este prelungită după expirarea termenului;
- la expirarea duratei stabilite prin contract, dacă părțile nu convin, în scris, prelungirea acestuia, în condițiile legii;
- în cazul în care interesul național sau local o impune, prin denunțarea unilaterală de către concedent, cu plata unei despăgubiri juste și prealabile în sarcina concedentului;
- în cazul nerespectării obligațiilor contractuale de către operator, prin reziliere, cu plata unei despăgubiri în sarcina COMUNEI TURENI;
- în cazul nerespectării obligațiilor contractuale de către Delegant, prin reziliere, cu plata unei despăgubiri în sarcina Delegatarului;
- în cazul în care Operatorul nu deține autorizațiile legale sau când acestea sunt retrase, în cazul reorganizării judiciare sau a falimentului Operatorului, cu acordul ambelor părți, în scris.

Contractul de delegare a gestiunii va fi însoțit în mod obligatoriu de următoarele anexe :

- Caietele de sarcini ale serviciului, Regulamentul serviciului de iluminat public;
- Inventarul bunurilor mobile și imobile, proprietate publică sau privată a UAT TURENI;
- Proces verbal de predare-primire a bunurilor prevăzute în inventar;
- Oferta operatorului.

Delegarea gestiunii serviciului de iluminat public din COMUNA TURENI se va face conform Legii nr. 51/2006 a serviciilor de comunitate de utilități, republicată cu modificările și completările ulterioare și a Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii.

R E G U L A M E N T U L

SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC AL COMUNEI TURENI

CAP. I Dispoziții generale

ART. 1

(1) Prevederile prezentului regulament se aplică serviciului de iluminat public din Comuna Tureni.

(2) Prezentul regulament stabilește cadrul juridic unitar privind desfășurarea serviciului de iluminat public, definind modalitățile și condițiile ce trebuie îndeplinite pentru asigurarea serviciului, indicatorii de performanță, condițiile tehnice, raporturile dintre operator și utilizator.

(3) Prevederile prezentului regulament se aplică, de asemenea, la proiectarea, executarea, recepționarea, utilizarea și întreținerea componentelor sistemului de iluminat public.

(4) Operatorii serviciului de iluminat public, indiferent de forma de proprietate, organizare și de modul în care este organizată gestiunea serviciului de iluminat public, se vor conforma prevederilor prezentului regulament.

(5) Condițiile tehnice și indicatorii de performanță prevăzuți în prezentul regulament au caracter minimal. Consiliul local al Comunei Tureni poate aproba și alte condiții tehnice sau alți indicatori de performanță pentru serviciul de iluminat public, pe baza unor studii de specialitate.

(6) Orice dezvoltare a rețelei electrice de joasă tensiune destinată iluminatului public se face cu respectarea prezentului regulament.

ART. 2

Desfășurarea serviciului de iluminat public trebuie să asigure satisfacerea unor cerințe și nevoi de utilitate publică ale comunităților locale, și anume:

- a) ridicarea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții;
- b) creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale, precum și a gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale;
- c) punerea în valoare, prin iluminat adecvat, a elementelor arhitectonice și peisagistice ale localităților, precum și marcarea evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;
- d) susținerea și stimularea dezvoltării economico-sociale a localităților;
- e) funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță a infrastructurii aferente serviciului.

ART. 3

În sensul prezentului regulament, termenii și noțiunile utilizate se definesc după cum urmează:

3.1 autorități de reglementare competente - Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice, denumită în continuare A.N.R.S.C., și Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, denumită în continuare A.N.R.E.;

3.2 balast - dispozitiv montat în circuitul de alimentare a uneia sau mai multor lămpi cu descărcări, având drept scop limitarea curentului la valoarea necesară;

3.3 beneficiari ai serviciului de iluminat public - comunitățile locale în ansamblul lor;

3.4 caracteristici tehnice - totalitatea datelor și elementelor de natură tehnică, referitoare la o instalație sau la un sistem de iluminat;

3.5 dispozitiv (corp) de iluminat - aparatul de iluminat care servește la distribuția, filtrarea sau transmisia luminii produse de la una sau mai multe lămpi către exterior;

3.6 echipament de măsurare - aparatura și ansamblul instalațiilor care servesc la măsurarea parametrilor serviciului de iluminat public furnizat;

3.7 efect de grotă neagră - senzație vizuală realizată la trecerea de la o valoare foarte mare a luminanței la o alta mult mai mică;

- 3.8 exploatarea/utilizarea sistemului de iluminat public - ansamblu de operațiuni și activități executate pentru asigurarea continuității și calității serviciului de iluminat public în condiții tehnico-economice și de siguranță corespunzătoare;
- 3.9 factor de menținere a fluxului luminos - raportul între fluxul luminos al unei lămpi la un moment dat al vieții sale și fluxul luminos inițial, lampa funcționând în condițiile specificate;
- 3.10 flux luminos Φ - mărimea derivată din fluxul energetic, evaluată prin acțiunea sa luminoasă asupra unui observator fotometric de referință;
- 3.11 grad de asigurare în furnizare - nivel procentual de asigurare a furnizării serviciului necesar utilizatorului, într-un interval de timp, precizat în anexa la contractul de furnizare/prestare a serviciului de iluminat public;
- 3.12 igniter - dispozitiv care produce impulsuri de tensiune destinate să amorseze o lampă cu descărcări fără preîncălzirea electrozilor;
- 3.13 iluminare E - raportul dintre fluxul luminos receptat de o suprafață și aria respectivă;
- 3.14 iluminare medie E(m) - media aritmetică a iluminărilor pe suprafața de calcul avută în vedere;
- 3.15 iluminare minimă E(min) - cea mai mică valoare a iluminării punctuale pe suprafața de calcul avută în vedere;
- 3.16 iluminat arhitectural - iluminatul destinat punerii în evidență a unor monumente de artă sau istorice ori a unor obiective de importanță publică sau culturală pentru comunitatea locală;
- 3.17 iluminat ornamental - iluminatul zonelor destinate parcurilor, spațiilor de agrement, piețelor, târgurilor și altora asemenea;
- 3.18 iluminat ornamental-festiv - iluminatul temporar utilizat cu ocazia sărbătorilor și altor evenimente festive;
- 3.19 iluminat stradal-pietonal - iluminatul căilor de acces pietonal;
- 3.20 iluminat stradal-rutier - iluminatul căilor de circulație rutieră;
- 3.21 indicatori de performanță garantați - parametri ai serviciului de iluminat public prestat, pentru care se stabilesc niveluri minime de calitate și pentru care sunt prevăzute penalizări în licență sau în contractele de delegare de gestiune, în cazul nerealizării lor;
- 3.22 indicatori de performanță generali - parametri ai serviciului de iluminat public prestat, pentru care se stabilesc niveluri minime de calitate, urmăriți la nivelul operatorilor și care reprezintă condiții de acordare sau de retragere a licenței, dar pentru care nu sunt prevăzute penalizări în contractele de delegare de gestiune, în cazul nerealizării lor;
- 3.23 indice de prag TI - creșterea pragului percepției vizuale TI, care conduce la orbirea inconfortabilă, caracterizând orbirea provocată de sursele de lumină aflate în câmpul vizual, în raport cu lumina medie a căii de circulație;
- 3.24 intensitate luminoasă I - raportul dintre fluxul luminos elementar emis de sursă și unghiul solid elementar pe direcția dată;
- 3.25 întreținere - ansamblul de operații de volum redus, executate periodic sau neprogramat în activitatea de exploatare, având drept scop menținerea în stare tehnică corespunzătoare a diferitelor subansambluri ale instalațiilor;
- 3.26 lămpi cu descărcări - lămpi a căror emisie luminoasă este produsă printr-o descărcare electrică într-un gaz sau în vapori metalici ori într-un amestec de mai multe gaze și/sau vapori metalici;
- 3.27 lămpi cu incandescență - lămpi a căror emisie luminoasă este produsă cu filamentul încălzit la incandescență prin trecerea unui curent electric;
- 3.28 lămpi cu incandescență cu halogen - lămpi incandescente având, în balonul de construcție specială, un mediu de un anumit halogen, care creează un ciclu regenerativ al filamentului pentru mărirea duratei de funcționare și pentru realizarea unui flux emis aproximativ constant;
- 3.29 lămpi cu incandescență cu utilizări speciale - lămpi cu filament central, lămpi ornamentale, lămpi cu reflector, lămpi foto;

3.30 licența - actul tehnic și juridic emis de A.N.R.S.C., prin care se recunoaște calitatea de operator al serviciului de iluminat public, precum și capacitatea și dreptul de a presta acest serviciu;

3.31 luminanța L - raportul dintre intensitatea luminoasă elementară emisă de către ochiul observatorului și suprafața aparentă de emisie;

3.32 luminanța maximă L(max) - cea mai mare valoare a luminanței de pe suprafața de calcul avută în vedere;

3.33 luminanța medie L(m) - media aritmetică a luminanțelor de pe suprafața de calcul avută în vedere;

3.34 luminanța minimă L(min) - cea mai mică valoare a luminanței de pe suprafața de calcul avută în vedere;

3.35 nivel de iluminare/nivel de luminanță - nivelul ales pentru valoarea iluminării/luminanței;

3.36 operator - persoană juridică titulară a unei licențe de furnizare/prestare, emisă de autoritatea competentă;

3.37 punct de delimitare în cazul sistemelor folosite exclusiv pentru iluminatul public - punctul de separare între sistemul de distribuție a energiei electrice și sistemul de iluminat public, care se stabilește la punctul de racord al cablurilor de plecare din tablourile și cutiile de distribuție;

3.38 punct de delimitare în cazul sistemelor folosite atât pentru iluminatul public, cât și pentru distribuția energiei electrice - punctul de separare între sistemul de distribuție a energiei electrice și sistemul de iluminat public, care se stabilește la clemele de racord ale coloanelor de alimentare a corpurilor de iluminat public;

3.39 raport de zonă alăturată SR - raport între iluminarea medie de pe o porțiune de 5 m lățime sau mai puțin, dacă spațiul nu o permite, de o parte și de alta a sensurilor de circulație, și iluminarea medie a căii de circulație de pe o lățime de 5 m sau jumătate din lățimea fiecărui sens de circulație, dacă aceasta este mai mică de 5 m;

3.40 reabilitare - ansamblul de operațiuni efectuate asupra unor echipamente și/sau instalații care, fără modificarea tehnologiei inițiale, restabilesc starea tehnică și de eficiență a acestora la un nivel apropiat de cel avut la începutul duratei de viață;

3.41 rețea electrică de joasă tensiune destinată iluminatului public - ansamblu de posturi de transformare, cutii de distribuție, echipamente de comandă/control și măsură, instalații de legare la pământ, conductoare, izolatoare, cleme, armături, stâlpi, fundații, console, aparate de iluminat și accesorii destinate exclusiv iluminatului public;

3.42 serviciu de iluminat public - activitate de utilitate publică și de interes economic și social general, aflată sub autoritatea administrației publice locale, care are drept scop asigurarea iluminatului căilor de circulație auto, arhitectural, pietonal, ornamental și ornamental-festiv;

3.43 sistem de distribuție a energiei electrice - totalitatea instalațiilor deținute de un operator de distribuție care cuprinde ansamblul de linii, inclusiv elemente de susținere și de protecție ale acestora, stații electrice, posturi de transformare și alte echipamente electroenergetice conectate între ele, cu tensiunea de linie nominală până la 110 kV inclusiv, destinate transmiterii energiei electrice de la rețelele electrice de transport sau de la producători către instalațiile proprii ale consumatorilor de energie electrică;

3.44 sistem de iluminat public - ansamblu tehnologic și funcțional, amplasat într-o dispunere logică în scopul realizării unui mediu luminos confortabil și/sau funcțional și/sau estetic, capabil să asigure desfășurarea în condiții optime a unei activități, spectacol, sport, circulației, a unui efect luminos estetic-arhitectural și altele, alcătuit din construcții, instalații și echipamente specifice, care cuprinde:

- linii electrice de joasă tensiune, subterane sau aeriene;
- corpuri de iluminat, console și accesorii;
- puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere;
- echipamente de comandă, automatizare și măsurare;
- fundații, elemente de susținere a liniilor, instalații de legare la pământ, conductoare, izolatoare, cleme, armături, utilizate pentru iluminatul public;

3.45 sursă de lumină/lampă - obiectul sau suprafața care emite radiații optice în mod uzual vizibile, produse prin conversie de energie, și care este caracterizată printr-un ansamblu de proprietăți energetice, fotometrice și/sau mecanice;

3.46 tablou electric de alimentare, distribuție, conectare/deconectare - ansamblu fizic unitar ce poate conține, după caz, echipamentul de protecție, comandă, automatizare, măsură și control, protejat împotriva accesului accidental, destinat sistemului de iluminat public;

3.47 temperatura de culoare corelată $T(c)$ - temperatura radiatorului integral, a cărui culoare, percepută datorită încălzirii, se aseamănă cel mai mult, în condițiile de observare precizate, cu cea percepută a unui stimul de culoare de aceeași strălucire;

3.48 uniformitate generală a iluminării $U(0)[E]$ - raportul dintre iluminarea minimă și iluminarea medie, ambele considerate pe toată suprafața de calcul;

3.49 uniformitate generală a lumananței $U(0)[L]$ - raportul dintre lumananța minimă și lumananța medie, ambele considerate pe toată suprafața de calcul;

3.50 uniformitatea longitudinală a lumananței $U(l)[L]$ - raportul dintre lumananța minimă și lumananța maximă, ambele considerate în axul benzii de circulație al zonei de calcul și în direcția de desfășurare a traficului rutier;

3.51 utilizatori - autoritățile administrației publice locale sau asociațiile de dezvoltare comunitară constituite cu acest scop în calitate de reprezentant al comunității locale;

3.52 zonă alăturată - suprafața din vecinătatea imediată a căii de circulație, aflată în câmpul vizual al observatorului;

3.53 C.N.R.I. - Comitetul Național Român de Iluminat;

3.54 C.I.E. - Comisia Internațională de Iluminat.

ART. 4

(1) Înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciului de iluminat public din Comuna Tureni, precum și înființarea, dezvoltarea, modernizarea, administrarea și exploatarea sistemelor de iluminat public intră în competența exclusivă a Consiliului local al Comunei Tureni.

(2) Consiliul local al Comunei Tureni trebuie să asigure gestiunea serviciului de iluminat public pe criterii de competitivitate și eficiență economică și managerială, având ca obiectiv atingerea și respectarea indicatorilor de performanță a serviciului, **stabiliți prin contractul de delegare a gestiunii.**

(3) Indiferent de forma de gestiune a serviciului de iluminat public adoptată, Consiliul local al Comunei Tureni va urmări obținerea unui serviciu de iluminat public corespunzător interesului general al comunităților locale pe care le reprezintă, în conformitate cu legislația în vigoare și cu reglementările C.I.E.

ART. 5

(1) Sistemele de iluminat public se amplasează, de regulă, pe terenuri aparținând domeniului public sau privat al Comunei Tureni.

(2) Utilizarea unor elemente ale sistemului de distribuție a energiei electrice pentru servicii și activități publice, altele decât iluminatul public, se face cu aprobarea Consiliului local al Comunei Tureni.

ART. 6

(1) Serviciul de iluminat public va respecta și va îndeplini, la nivelul Comunei Tureni, indicatorii de performanță prevăzuți în prezentul regulament, aprobați prin hotărâre a Consiliului local al Comunei Tureni.

(2) Consiliul local al Comunei Tureni poate aproba și alți indicatori de performanță în baza unor studii de oportunitate în care se va ține seama cu prioritate de necesitățile comunității locale, de starea tehnică și eficiența sistemelor de iluminat public existente, precum și de standardele minimale privind iluminatul public, prevăzute de normele interne și ale Uniunii Europene în acest domeniu.

(3) Indicatorii de performanță se stabilesc cu respectarea prevederilor prezentului regulament al serviciului.

ART. 7

Serviciul de iluminat public se prevede pe toate căile de circulație publică din Comuna Tureni, cu respectarea principiilor ce guvernează organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de utilități publice.

ART. 8

Serviciul de iluminat public trebuie să îndeplinească, concomitent, următoarele condiții de funcționare:

- a) continuitatea din punct de vedere cantitativ și calitativ;
- b) adaptabilitate la cerințele concrete, diferențiate în timp și spațiu, ale comunității locale;
- c) satisfacerea judicioasă, echitabilă și nepreferențială a tuturor membrilor comunității locale, în calitatea lor de beneficiari ai serviciului;
- d) tarifarea pe bază de competiție a serviciului prestat;
- e) administrarea și gestionarea serviciului în interesul comunităților locale;
- f) respectarea reglementărilor specifice în vigoare din domeniul transportului, distribuției și utilizării energiei electrice;
- g) respectarea valorilor minime din standardele privind iluminatul public, prevăzute de normele interne și ale Uniunii Europene în acest domeniu, care sunt identice cu cele ale C.I.E..

CAP. II Desfășurarea serviciului de iluminat public

SECȚIUNEA 1 Principiile și obiectivele realizării serviciului de iluminat public

ART. 9

Administrarea serviciului de iluminat public se realizează cu respectarea principiului:

- a) autonomiei locale;
- b) descentralizării serviciilor publice;
- c) subsidiarității și proporționalității;
- d) responsabilității și legalității;
- e) asocierii intercomunitare;
- f) dezvoltării durabile și corelării cerințelor cu resursele;
- g) protecției și conservării mediului natural și construit;
- h) asigurării igienei și sănătății populației;
- i) administrării eficiente a bunurilor din proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale;
- j) participării și consultării cetățenilor;
- k) liberului acces la informațiile privind serviciile publice.

ART. 10

Funcționarea serviciului de iluminat public trebuie să se desfășoare pentru:

- a) satisfacerea interesului general al comunității;
- b) satisfacerea cât mai completă a cerințelor beneficiarilor;
- c) protejarea intereselor beneficiarilor;
- d) întărirea coeziunii economico-sociale la nivelul comunităților locale;
- e) asigurarea dezvoltării durabile a unităților administrativ-teritoriale;
- f) creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale;
- g) punerea în valoare, prin iluminat adecvat, a elementelor arhitectonice și peisagistice ale localităților;
- h) ridicarea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții;
- i) mărirea gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale;
- j) crearea unui ambient plăcut;
- k) creșterea oportunităților rezultate din dezvoltarea turismului;

l) asigurarea funcționării și exploatării în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economică a infrastructurii aferente serviciului.

ART. 11

În exercitarea atribuțiilor conferite de lege cu privire la elaborarea și aprobarea strategiilor locale de dezvoltare a serviciului de iluminat public, a programelor de investiții privind dezvoltarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare aferente, a regulamentului propriu al serviciului, a caietului de sarcini, alegerea modalității deal Comunei Tureni va urmări atingerea următoarelor obiective:

- a) orientarea serviciului de iluminat public către beneficiari, membri ai comunității;
- b) asigurarea calității și performanțelor sistemelor de iluminat public, la nivel compatibil cu directivele Uniunii Europene;
- c) respectarea normelor privind serviciul de iluminat public stabilite de C.I.E., la care România este afiliată, respectiv de C.N.R.I.;
- d) asigurarea accesului nediscriminatoriu al tuturor membrilor comunității locale la serviciul de iluminat public;
- e) reducerea consumurilor specifice prin utilizarea unor corpuri de iluminat performante, a unor echipamente specializate și prin asigurarea unui iluminat public judicios;
- f) promovarea investițiilor, în scopul modernizării și extinderii sistemului de iluminat public;
- g) asigurarea, la nivelul localităților, a unui iluminat stradal și pietonal adecvat necesităților de confort și securitate, individuală și colectivă, prevăzute de normele în vigoare;
- h) asigurarea unui iluminat arhitectural, ornamental și ornamental-festiv, adecvat punerii în valoare a edificiilor de importanță publică și/sau culturală și marcării prin sisteme de iluminat corespunzătoare a evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;
- i) promovarea de soluții tehnice și tehnologice performante, cu costuri minime;
- j) promovarea mecanismelor specifice economiei de piață, prin crearea unui mediu concurențial de atragere a capitalului privat;
- k) instituirea evaluării comparative a indicatorilor de performanță a activității operatorilor și participarea cetățenilor și a asociațiilor reprezentative ale acestora la acest proces;
- l) promovarea formelor de gestiune delegată;
- m) promovarea metodelor moderne de management;
- n) promovarea profesionalismului, a eticii profesionale și a formării profesionale continue a personalului care lucrează în domeniu.

SECȚIUNEA a 2-a Documentație tehnică

ART. 12

- (1) Prezentul regulament stabilește documentația tehnică minimă necesară desfășurării serviciului.
- (2) Regulamentul stabilește documentele necesare exploatării, obligațiile proiectantului de specialitate, ale unităților de execuție cu privire la întocmirea, reactualizarea, păstrarea și manipularea acestor documente.
- (3) Detalierea prevederilor prezentului regulament privind modul de întocmire, păstrare și reactualizare a evidenței tehnice se va face prin instrucțiuni/proceduri de exploatare proprii, specifice principalelor tipuri de instalații.
- (4) Personalul de conducere al operatorului răspunde de existența, completarea corectă și păstrarea documentațiilor tehnice conform prevederilor prezentului regulament.
- (5) Proiectarea și executarea sistemelor de iluminat stradal-rutier, iluminat stradal-pietonal, iluminat arhitectural, iluminat ornamental și iluminat ornamental-festiv sau a părților componente ale acestora se realizează în conformitate cu normativele și prescripțiile tehnice de proiectare și execuție în vigoare, avizate de autoritățile de reglementare din domeniile de competență; la proiectare se va ține seama de reglementările în vigoare privind protecția și conservarea mediului.

ART. 13

(1) Operatorul trebuie să dețină, să păstreze la sediul său documentația pusă la dispoziție de Consiliul local al Comunei Tureni, necesară desfășurării în condiții de siguranță a serviciului de iluminat public.

(2) Operatorul, în condițiile alin. (1), va actualiza permanent următoarele documente:

- a) planul cadastral și situația terenurilor din aria de deservire;
- b) planurile generale cu amplasarea construcțiilor și instalațiilor aflate în exploatare, inclusiv cele subterane, actualizate cu toate modificările sau completările;
- c) planurile clădirilor sau ale construcțiilor speciale având actualizate toate modificările sau completările;
- d) studiile, datele geologice, geotehnice și hidrotehnice cu privire la terenurile pe care sunt amplasate lucrările aflate în exploatare sau conservare;
- e) cărțile tehnice ale construcțiilor;
- f) documentația tehnică a utilajelor și instalațiilor și, după caz, autorizațiile de punere în funcțiune a acestora;
- g) planurile de execuție ale părților de lucrări sau ale lucrărilor ascunse;
- h) proiectele de execuție ale lucrărilor, cuprinzând memoriile tehnice, breviarele de calcul, devizele pe obiecte, devizul general, planurile și schemele instalațiilor și rețelelor etc.;
- i) documentele de recepție, preluare și terminare a lucrărilor cu:
  - procese-verbale de măsurători cantitative de execuție;
  - procese-verbale de verificări și probe, inclusiv probele de performanță și garanție, buletinele de verificări, analiză și încercări;
  - procese-verbale de realizare a indicatorilor tehnico-economici;
  - procese-verbale de punere în funcțiune;
  - procese-verbale de dare în exploatare;
  - lista echipamentelor montate în instalații cu caracteristicile tehnice;
  - procese-verbale de preluare ca mijloc fix, în care se consemnează rezolvarea neconformităților și a remedierilor;
- j) schemele de funcționare a instalațiilor, planurile de ansamblu, desenele de detaliu actualizate conform situației de pe teren, planurile de ansamblu și de detaliu ale fiecărei instalații, inclusiv planurile și cataloagele pieselor de schimb;
- k) parametrii luminotehnici de proiect și/sau rezultați din calcul, aferenți tuturor instalațiilor de iluminat public exploatate;
- l) instrucțiunile furnizorilor de echipament sau ale organizației de montaj privind manipularea, exploatarea, întreținerea și repararea echipamentelor și instalațiilor, precum și cărțile/fișele tehnice ale echipamentelor principale ale instalațiilor;
- m) normele generale și specifice de protecție a muncii aferente fiecărui echipament, fiecărei instalații sau fiecărei activități;
- n) regulamentul de organizare și funcționare și atribuțiile de serviciu pentru întreg personalul;
- o) avizele și autorizațiile legale de funcționare pentru clădiri, laboratoare, instalații de măsură, inclusiv cele de protecție a mediului obținute în condițiile legii;
- p) inventarul instalațiilor și liniilor electrice, conform instrucțiunilor în vigoare;
- q) instrucțiuni privind accesul în instalații;
- r) documentele referitoare la instruirea, examinarea și autorizarea personalului;
- s) registre de control, de sesizări și reclamații, de dare și retragere din exploatare, de manevre, de admitere la lucru etc.

(3) Arhivarea se poate realiza și în format digital.

ART. 14

(1) Documentația de bază a lucrărilor și datele generale necesare exploatării, întocmite de agenți economici specializați în proiectare, se predau titularului de investiție odată cu proiectul lucrării respective.

(2) Agenții economici care au întocmit proiectele au obligația de a corecta toate planurile de execuție, în toate exemplarele în care s-au operat modificări pe parcursul execuției și, în final, să înlocuiască aceste planuri cu altele noi, originale, actualizate conform situației reale de pe teren și să predea proiectul, inclusiv în format optoelectronic, împreună cu instrucțiunile necesare exploatarei, întreținerii și reparării instalațiilor proiectate.

(3) Organizațiile de execuție și/sau montaj au obligația ca, odată cu predarea lucrărilor, să predea și schemele, planurile de situații și de execuție modificate conform situației de pe teren. În cazul în care nu s-au făcut modificări față de planurile inițiale, se va preda câte un exemplar din aceste planuri, având pe ele confirmarea că nu s-au făcut modificări în timpul execuției.

(4) În timpul execuției lucrărilor se interzic abaterile de la documentația întocmită de proiectant, fără avizul acestuia.

ART. 15

(1) Consiliul local al Comunei Tureni, precum și operatorul care a primit în gestiune delegată serviciul de iluminat public au obligația să-și organizeze o arhivă tehnică pentru păstrarea documentelor de bază prevăzute la art. 13 alin. (1), organizată astfel încât să poată fi găsit orice document cu ușurință.

(2) Pentru nevoile curente de exploatare se vor folosi numai copii de pe planurile, schemele și documentele aflate în arhivă.

(3) Înstrăinarea sub orice formă a planurilor, schemelor sau documentelor aflate în arhivă este interzisă.

(4) La încheierea activității operatorul va preda pe bază de proces-verbal întreaga arhivă pe care și-a constituit-o, fiind interzisă păstrarea de către acesta a vreunui document original sau copie.

(5) Fiecare document va avea anexat un borderou în care se vor menționa:

- a) data întocmirii documentului;
- b) numărul de exemplare originale;
- c) calitatea celui care a întocmit documentul;
- d) numărul de copii executate;
- e) necesitatea copierii, numele, prenumele și calitatea celui care a primit copii ale documentului, numărul de copii primite și calitatea celui care a aprobat copierea;
- f) data fiecărei revizii sau actualizări;
- g) calitatea celui care a întocmit revizia/actualizarea și calitatea celui care a aprobat;
- h) data de la care documentul revizuit/actualizat a intrat în vigoare;
- i) lista persoanelor cărora li s-au distribuit copii după documentul revizuit/actualizat;
- j) lista persoanelor care au restituit la arhivă documentul primit anterior revizuirii/modificării.

ART. 16

(1) Toate echipamentele trebuie să aibă fișe tehnice care să conțină toate datele din proiect, din documentațiile tehnice predate de furnizori sau de executanți și din datele de exploatare luate de pe teren certificate prin acte de recepție care trebuie să confirme corespondența lor cu realitatea.

(2) Pe durata exploatarei, în fișele tehnice se trec, după caz, date privind:

- a) incidentele sau avariile;
- b) echipamentele care au fost afectate ca urmare a incidentului sau avariei;
- c) incidentele sau avariile altor echipamente produse de incidentul sau avaria în cauză;
- d) reparațiile efectuate pentru înlăturarea incidentului/avariei;
- e) costul reparațiilor accidentale sau planificate;
- f) perioada cât a durat reparația, planificată sau accidentală;
- g) comportarea în exploatare între două reparații planificate;
- h) data scadentă și tipul următoarei reparații planificate (lucrări de întreținere curentă, revizii tehnice, reparații curente și capitale);
- i) data scadentă a următoarei verificări profilactice;
- j) buletinele de încercări periodice și după reparații.

(3) Fișele tehnice se întocmesc pentru aparatură, posturi de transformare, fundații, instalațiile de legare la pământ, echipamentele de comandă, automatizare, protecție și pentru instalațiile de teletransmisie și telecomunicații.

(4) Pentru instalațiile de ridicat se va întocmi și folosi documentația cerută de normele legale în vigoare.

(5) Separat, se va ține o evidență a lucrărilor de întreținere curentă, revizii tehnice, reparații curente și capitale.

ART. 17

(1) Toate echipamentele, precum și conductele, barele electrice, instalațiile independente, trebuie să fie numerotate după un sistem care să permită identificarea rapidă și ușor vizibilă în timpul exploatarei.

(2) La punctele de conducere operativă a exploatarei trebuie să se afle atât schemele generale ale instalațiilor, cât și schemele normale de funcționare.

(3) Schemele trebuie actualizate astfel încât să corespundă situației reale din teren, iar numerotarea și notarea din scheme trebuie să corespundă notării reale a instalațiilor conform alineatului (1).

(4) Schemele normale de funcționare vor fi afișate la loc vizibil.

ART. 18

(1) Instrucțiunile/procedurile tehnice interne pe baza cărora se realizează conducerea operativă a instalațiilor trebuie să fie clare, exacte, să nu permită interpretări diferite pentru o aceeași situație, să fie concise și să conțină date asupra echipamentului, metodelor pentru controlul stării acestuia, asupra regimului normal și anormal de funcționare și asupra modului de acționare pentru prevenirea incidentelor/avariilor.

(2) Instrucțiunile/procedurile tehnice interne trebuie să delimiteze exact îndatoririle personalului cu diferite specialități care concurează la exploatarea, întreținerea sau repararea echipamentului și trebuie să cuprindă cel puțin:

- a) îndatoririle, responsabilitățile și competențele personalului de deservire;
- b) descrierea construcției și funcționării echipamentului, inclusiv scheme și schițe explicative;
- c) reguli referitoare la deservirea echipamentelor în condițiile unei exploatare normale (manevre de pornire/oprire, manevre în timpul exploatarei, manevre de scoatere și punere sub tensiune);
- d) reguli de prevenire și lichidare a avariilor;
- e) reguli de anunțare și adresare;
- f) enumerarea funcțiilor/meseriilor pentru care este obligatorie însușirea instrucțiunii/procedurii și promovarea unui examen sau autorizarea;
- g) măsuri pentru asigurarea protecției muncii.

(3) Instrucțiunile/procedurile tehnice interne se semnează de coordonatorul locului de muncă și sunt aprobate de persoana din cadrul personalului de conducere al operatorului desemnată în acest sens, menționându-se data intrării în vigoare.

(4) Instrucțiunile/procedurile tehnice interne se revizuiesc anual sau ori de câte ori este nevoie, certificându-se prin aplicarea sub semnătură a unei ștampile "valabil pe anul.....". Modificările și completările se aduc la cunoștință sub semnătură personalului obligat să le cunoască și să aplice instrucțiunea/procedura respectivă.

ART. 19

(1) Operatorul serviciului de iluminat public din Comuna Tureni trebuie să elaboreze, să revizuiască și să aplice instrucțiuni/proceduri tehnice interne.

(2) În vederea aplicării prevederilor alineatului (1) operatorul va întocmi liste cu instrucțiunile/procedurile tehnice interne necesare, cu care vor fi dotate locurile de muncă. Lista instrucțiunilor/procedurilor tehnice interne va cuprinde, după caz, cel puțin:

- a) instrucțiuni/proceduri tehnice interne generale;
- b) instrucțiuni/proceduri tehnice interne pentru exploatarea instalațiilor principale, după caz:
  - rețelele de transport și distribuție a energiei electrice destinate exclusiv iluminatului public;
  - instalații de măsură și automatizare;

- instalațiile de comandă, semnalizări și protecții;
- c) instrucțiuni/proceduri tehnice interne pentru executarea manevrelor curente;
- d) instrucțiuni/proceduri tehnice interne pentru lichidarea avariilor;
- e) instrucțiuni/proceduri tehnice interne pentru protecții și automatizări;
- f) instrucțiuni/proceduri tehnice interne pentru executarea lucrărilor de întreținere.

ART. 20

(1) În instrucțiunile/procedurile tehnice interne va fi descrisă schema normală de funcționare a fiecărui echipament și pentru fiecare instalație, menționându-se și celelalte scheme admise de funcționare a instalației, diferite de cea normală, precum și modul de trecere de la o schemă normală la altă variantă.

(2) Pe scheme se va figura simbolic starea normală a elementelor componente.

(3) Abaterile de la funcționarea în schemă normală se aprobă de conducerea tehnică a operatorului și se consemnează în evidențele operative ale personalului de deservire.

ART. 21

Personalul angrenat în desfășurarea serviciului va întocmi zilnic situații cu datele de exploatare, dacă acestea nu sunt înregistrate și memorate prin intermediul unui sistem informatic. Datele memorate în sistemul informatic sau cele întocmite de personalul operativ reprezintă forma primară a evidenței tehnice.

ART. 22

Documentația operativă și evidențele tehnice trebuie examinate zilnic de personalul tehnic ierarhic superior, care va dispune măsurile necesare pentru eliminarea eventualelor defecte și deranjamente constatate în funcționarea instalațiilor sau pentru creșterea eficienței și siguranței în exploatare.

SECȚIUNEA a 3-a Îndatoririle personalului

ART. 23

(1) Personalul de deservire se compune din toți salariații care deservește instalațiile aferente infrastructurii serviciului de iluminat public având ca sarcină de serviciu principală supravegherea funcționării și executarea de manevre în mod nemijlocit la un echipament, într-o instalație sau într-un ansamblu de instalații.

(2) Subordonarea pe linie operativă și tehnico-administrativă, precum și obligațiile, drepturile și responsabilitățile personalului de deservire operativă se trec în fișa postului și în regulamentele/procedurile tehnice interne.

(3) Locurile de muncă în care este necesară desfășurarea activității se stabilesc de operator în procedurile proprii, în funcție de:

- a) gradul de periculozitate a instalațiilor și al procesului tehnologic;
- b) gradul de automatizare a instalațiilor;
- c) gradul de siguranță necesar în asigurarea serviciului;
- d) necesitatea supravegherii instalațiilor;
- e) existența unui sistem de transmisie a datelor și a posibilităților de executare a manevrelor de la distanță;
- f) posibilitatea intervenției rapide pentru prevenirea și lichidarea incidentelor și avariilor.

(4) În funcție de condițiile specifice de realizare a serviciului, operatorul poate stabili ca personalul să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu prin supravegherea mai multor instalații amplasate în locuri diferite.

(5) Principalele lucrări ce trebuie cuprinse în fișa postului personalului de deservire, privitor la exploatare și execuție, constau în:

- a) supravegherea instalațiilor;
- b) controlul curent al instalațiilor;
- c) executarea de manevre;
- d) lucrări de întreținere periodică;

- e) lucrări de întreținere neprogramate;
- f) lucrări de intervenții accidentale.

ART. 24

(1) Lucrările de întreținere periodice sunt cele prevăzute în instrucțiunile furnizorilor de echipamente, regulamente de exploatare tehnică și în instrucțiunile/procedurile tehnice interne și se execută, de regulă, fără întreruperea furnizării serviciului.

(2) Lucrările de întreținere curentă neprogramate se execută în scopul prevenirii sau eliminării deteriorărilor, avariilor sau incidentelor și vor fi definite în fișa postului și în instrucțiunile de exploatare.

SECȚIUNEA a 4-a Analiza și evidența incidentelor și avariilor

ART. 25

(1) În scopul creșterii siguranței în funcționare a serviciului de iluminat și a continuității acestuia, operatorul va întocmi proceduri de analiză operativă și sistematică a tuturor evenimentelor nedorite care au loc în instalațiile de iluminat, stabilindu-se măsuri privind creșterea fiabilității echipamentelor și schemelor tehnologice, îmbunătățirea activității de exploatare, întreținere, reparații și creșterea nivelului de pregătire și disciplină a personalului.

(2) Evenimentele ce se analizează se referă, în principal, la:

- a) defecțiuni curente;
- b) deranjamente din rețelele de transport și de distribuție a energiei electrice, indiferent dacă acestea sunt destinate exclusiv instalațiilor de iluminat sau nu;
- c) incidentele și avariile;
- d) limitările ce afectează continuitatea sau calitatea serviciului de iluminat, impuse de anumite situații existente la un moment dat.

ART. 26

(1) Deranjamentele din rețele de transport și distribuție a energiei electrice sunt acele defecțiuni care conduc la întreruperea iluminatului public alimentat de la o ramură a rețelei de transport sau dintr-o rețea de distribuție care asigură iluminatul unui singur obiectiv cultural, parc, alei, tunel, pod sau altele asemenea.

(2) Deranjamentele constau în declanșarea voită sau oprirea forțată a unui echipament sau instalație, care nu influențează în mod substanțial asupra calității serviciului, fiind caracteristice echipamentelor și instalațiilor anexă.

ART. 27

Se consideră incidente următoarele evenimente:

- a) declanșarea prin protecție sau oprirea voită a instalațiilor ce fac parte din sistemul de iluminat, indiferent de durată, dar care nu îndeplinesc condițiile de avarie;
- b) reducerea parametrilor lumino tehnici sub limitele stabilite prin reglementări, pe o durată mai mare de 15 minute, ca urmare a defecțiunilor din instalațiile proprii.

ART. 28

Prin excepție de la art. 27 nu se consideră incidente următoarele evenimente:

- a) ieșirea din funcțiune a unei instalații ca urmare a acționării corecte a elementelor de protecție și automatizare, în cazul unor evenimente care au avut loc într-o altă instalație, ieșirea din funcțiune fiind consecința unui incident localizat și înregistrat în acea instalație;
- b) ieșirea din funcțiune sau retragerea din exploatare a unei instalații sau părți a acesteia, datorită unor defecțiuni ce pot să apară în timpul încercărilor profilactice, corespunzătoare scopului acestora;
- c) ieșirea din funcțiune a unei instalații auxiliare sau a unui element al acesteia, dacă a fost înlocuit automat cu rezerva, prin funcționarea corectă a anclanșării automate a rezervei, și nu a avut ca efect reducerea parametrilor lumino tehnici;
- d) retragerea accidentală din funcțiune a unei instalații sau a unui element al acesteia în scopul eliminării unor defecțiuni, dacă a fost înlocuit cu rezerva și nu a afectat calitatea serviciului prestat;

e) retragerea din exploatare în mod voit a unei instalații pentru prevenirea unor eventuale accidente umane sau calamități;

f) întreruperile sau reducerile cantitative convenite în scris cu utilizatorul.

ART. 29

Se consideră avarii următoarele evenimente:

a) întreruperea accidentală, totală sau parțială a iluminatului public pentru o perioadă mai mare de 4 ore, cu excepția celui arhitectural, ornamental și ornamental-festiv;

b) întreruperea accidentală, totală sau parțială a iluminatului arhitectural, ornamental și ornamental-festiv pe o perioadă mai mare decât limitele prevăzute în contracte;

c) defectarea sau ieșirea accidentală din funcțiune a unor instalații sau subansambluri din instalațiile de iluminat, care conduc la reducerea ariei deservite de serviciul de iluminat public cu 10% pe o durată mai mare de 24 de ore;

d) defectarea sau ieșirea accidentală din funcțiune a unor instalații de iluminat, indiferent de efectul asupra beneficiarilor, dacă fac ca acestea să rămână indisponibile pe o durată mai mare de 72 de ore;

e) dacă pe durata desfășurării evenimentului, ca urmare a consecințelor avute, acesta își schimbă categoria de încadrare, respectiv din incident devine avarie, evenimentul se va încadra pe toată durata desfășurării lui în categoria avariei.

ART. 30

(1) Analizele incidentelor sau avariilor vor fi efectuate imediat după producerea evenimentelor respective de către factorii de răspundere ai operatorului, de regulă, împreună cu cei ai autorităților administrației publice locale.

(2) Operatorul are obligația ca cel puțin trimestrial să informeze autoritățile administrației publice locale asupra tuturor avariilor care au avut loc, concluziile analizelor și măsurile care s-au luat.

ART. 31

(1) Analiza incidentelor și avariilor trebuie finalizată în cel mult 5 zile de la lichidarea acestora.

(2) Analiza fiecărui incident sau avarie va trebui să aibă următorul conținut:

a) locul și momentul apariției incidentului sau avariei;

b) situația înainte de incident sau avarie, dacă se funcționa sau nu în schemă normală, cu indicarea abaterilor de la aceasta;

c) cauzele care au favorizat apariția și dezvoltarea evenimentelor;

d) descrierea cronologică a tuturor evenimentelor pe baza diagramelor, rapoartelor, înregistrărilor computerizate și declarațiilor personalului;

e) manevrele efectuate de personal în timpul desfășurării și lichidării evenimentului;

f) efectele produse asupra instalațiilor, dacă a rezultat echipament deteriorat, cu descrierea deteriorării;

g) efectele asupra beneficiarilor serviciului de iluminat, durata de întrerupere, valoarea pagubelor estimate sau alte efecte;

h) stadiul verificărilor profilactice, reviziile și reparațiile pentru echipamentul sau protecțiile care nu au funcționat corespunzător;

i) cauzele tehnice și factorii care au provocat fiecare eveniment din succesiunea de evenimente;

j) modul de comportare a personalului cu ocazia evenimentului și modul de respectare a instrucțiunilor;

k) influența schemei tehnologice sau de funcționare în care sunt cuprinse instalațiile afectate de incident sau avarie;

l) situația procedurilor/instrucțiunilor de exploatare și reparații și a cunoașterii lor, cu menționarea lipsurilor constatate și a eventualelor încălcări ale celor existente;

m) măsuri tehnice și organizatorice de prevenire a unor evenimente asemănătoare cu stabilirea termenelor și responsabilităților.

(3) În cazul în care pentru lămurirea cauzelor și consecințelor sunt necesare probe, încercări sau obținerea unor date tehnice suplimentare, termenul de finalizare a analizei incidentului sau avariei va fi de 10 zile de la lichidarea acesteia.

(4) În cazul în care în urma analizei rezultă că evenimentul a avut loc ca urmare a proiectării sau montării instalației, deficiențe ale echipamentului, calitatea slabă a materialelor sau datorită acțiunii sau inacțiunii altor persoane fizice sau juridice asupra sau în legătură cu instalația sau echipamentul analizat, rezultatele analizei se vor transmite factorilor implicați pentru punct de vedere.

(5) Analiza avariei sau incidentului se face la nivelul operatorului care are în gestiune instalațiile respective, cu participarea proiectantului, furnizorului de echipament și/sau a executantului, după caz, participarea acestora fiind obligatorie la solicitarea operatorului sau a autorității administrației publice locale.

(6) Dacă avaria sau incidentul afectează sau influențează funcționarea instalațiilor aflate în administrarea altor operatori sau agenți economici, operatorul care efectuează analiza va solicita de la aceștia transmiterea în maximum 48 de ore a tuturor datelor și informațiilor necesare analizării avariei sau incidentului.

ART. 32

(1) Rezultatele analizei incidentului sau avariei se consemnează într-un formular tip denumit "fișă de incident", iar la exemplarul care rămâne la operator se vor anexa documentele primare legate de analiza evenimentului.

(2) Conținutul minim al fișei de incident va fi în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (1).

ART. 33

(1) În vederea satisfacerii în condiții optime a necesităților comunității locale, operatorul va urmări evidențierea distinctă a întreruperilor și limitărilor, a duratei și a cauzelor de întrerupere a utilizatorului și a beneficiarilor serviciului de iluminat public, inclusiv a celor cu cauze în instalațiile terților, dacă au afectat funcționarea instalațiilor proprii.

(2) Situația centralizatoare privind aceste întreruperi sau limitări se va transmite trimestrial Consiliului local al Comunei Tureni.

ART. 34

(1) Analiza deteriorării echipamentelor se face în scopul determinării indicatorilor de fiabilitate ai acestora în condiții de exploatare.

(2) Pentru evidențierea deteriorărilor de echipament care au avut loc cu ocazia incidentelor sau avariilor, analiza se face concomitent cu analiza incidentului sau avariei pentru fiecare echipament în parte, rezultatele consemnându-se într-un formular-tip denumit "fișă pentru echipament deteriorat", care se anexează la fișa incidentului.

(3) Pentru evidențierea deteriorării echipamentelor ca urmare a încercărilor profilactice, manipulării, reparațiilor sau întreținerii necorespunzătoare, neefectuării la timp a reparațiilor sau reviziilor planificate, a scoaterii din funcțiune a acestor echipamente sau a instalației din care fac parte și care au fost înlocuite cu rezerva (indiferent de modul cum s-a făcut această înlocuire) și care au avut loc în afara evenimentelor încadrate ca incidente sau avarii, operatorul va ține o evidență separată pe tipuri de echipamente și cauze.

(4) Evidențierea defecțiunilor și deteriorărilor se face și în perioada de probe de garanție și punere în funcțiune după montare, înlocuire sau reparație capitală.

ART. 35

(1) Fișele de incidente și de echipament deteriorat reprezintă documente primare pentru evidența statistică și aprecierea realizării indicatorilor de performanță.

(2) Păstrarea evidenței se face la operator pe toată perioada cât acesta operează, iar la încheierea activității de operare se aplică prevederile art. 15 alin. (4).

SECȚIUNEA a 5-a Asigurarea siguranței de funcționare a instalațiilor

ART. 36

(1) Pentru creșterea siguranței în funcționare a serviciului de iluminat public și a asigurării continuității acestuia, operatorii vor întocmi proceduri prin care se instituie reguli de efectuare a manevrelor în instalațiile aparținând sistemului de iluminat public.

(2) Procedurile prevăzute la alin. (1) se vor întocmi pe baza prevederilor prezentului regulament.

ART. 37

Manevrele în instalații se execută pentru:

a) modificarea regimului de funcționare a instalațiilor sau ansamblului de instalații fiind determinate de necesitățile obiective de adaptare a funcționării la cerințele utilizatorului, realizarea unor regimuri optime de funcționare, reducerea pierderilor etc. având un caracter frecvent și executându-se mereu la fel, denumite manevre curente;

b) modificarea configurației instalațiilor sau grupurilor de instalații fără ca acestea să aibă un caracter frecvent sau periodic, precum și cele care au drept scop retragerea din exploatare a echipamentelor pentru lucrări sau probe și redarea lor în exploatare, denumite manevre programate;

c) izolarea echipamentului defect și restabilirea circuitului funcțional tehnologic al instalației sau ansamblului de instalații executate, cu ocazia apariției unui incident, denumite manevre de lichidare a incidentelor.

ART. 38

În sensul prezentului regulament, nu sunt considerate manevre în instalații modificările regimurilor de funcționare care au loc ca urmare a acțiunii sistemelor de automatizare și protecție sau executate curent de personalul operativ asupra sistemelor de reglaj, pe baza instrucțiunilor de exploatare, fără modificarea schemei de funcționare aprobate.

ART. 39

(1) Persoana care concepe manevra trebuie să cunoască instalația în care se vor executa operațiile cerute de manevră, să dispună de schema detaliată corespunzătoare situației din teren și schema tehnologică de executare a manevrei.

(2) Manevrele trebuie concepute astfel încât:

a) succesiunea operațiilor în cadrul manevrelor să asigure desfășurarea normală a acestora;

b) trecerea de la starea inițială la starea finală dorită să se facă printr-un număr minim de operații;

c) ordinea de succesiune a operațiilor trebuie să aibă în vedere respectarea procesului tehnologic stabilit prin instrucțiunile de exploatare a echipamentului sau a instalației la care se execută manevra;

d) să fie analizate toate implicațiile pe care fiecare operație le poate avea atât asupra instalației în care se execută manevra, cât și asupra restului instalațiilor legate tehnologic de aceasta, în special din punctul de vedere al siguranței în exploatare;

e) manevra să se efectueze într-un interval de timp cât mai scurt, stabilindu-se operațiile care se pot executa simultan fără a se condiționa una pe alta, în funcție de numărul de executanți și de posibilitatea supravegherii directe de către responsabilul de manevră;

f) să se țină seama de respectarea obligatorie a normelor de protecție a muncii;

g) fiecare operație de acționare asupra unui element prin comandă de la distanță să fie urmată de verificarea realizării acestei comenzi sau de verificarea realizării efectului corespunzător.

ART. 40

Manevrele în instalații se efectuează numai pe baza unui document scris, denumit în continuare foaie de manevră, care trebuie să conțină:

a) tema manevrei;

b) scopul manevrei;

c) succesiunea operațiilor;

d) notații în legătură cu dispunerea și îndeplinirea operațiilor;

e) persoanele care execută sau au legătură cu manevra și responsabilitățile lor.

ART. 41

După scopul manevrei, foaia de manevră poate fi:

a) foaie de manevră permanentă, al cărei conținut este prestabilit în instrucțiunile/procedurile tehnice interne, putându-se folosi la:

- manevre curente;
- anumite manevre programate, cu caracter curent;
- anumite manevre în caz de incident, având un caracter curent;

b) foaie de manevră pentru manevre programate, al cărei conținut se întocmește pentru efectuarea de lucrări programate sau accidentale și care prin caracterul său necesită o succesiune de operații ce nu se încadrează în foile de manevră permanente.

ART. 42

Prin excepție de la art. 40, manevrele cauzate de accidente se execută fără foaie de manevră, iar cele de lichidare a incidentelor se execută pe baza procedurilor/instrucțiunilor de lichidare a incidentelor.

ART. 43

(1) Întocmirea, verificarea și aprobarea foilor de manevră se fac de către persoanele desemnate de operator, care au pregătirea necesară și asigură executarea serviciului operativ și tehnico-administrativ.

(2) Nu se admite verificarea și aprobarea foilor de manevră telefonic.

(3) În funcție de necesitate, la foaia de manevră se anexează o schemă de principiu referitoare la manevra care se efectuează.

(4) Foaia de manevră întocmită, verificată și aprobată se pune în aplicare numai în momentul în care există aprobarea pentru efectuarea manevrei la echipamentul, instalația sau ansamblul de instalații în cauză, conform procedurilor aprobate.

(5) Manevrele curente, programate sau accidentale pot fi inițiate de persoane prevăzute în procedurile aprobate și care răspund de necesitatea efectuării lor.

(6) Executarea manevrelor în cazul lucrărilor normale, programate, probelor profilactice trebuie realizată astfel încât echipamentul să nu fie retras din exploatare mai devreme decât este necesar și nici să nu se întârzie admiterea la lucru.

ART. 44

(1) Manevra începută de personalul nominalizat în foaia de manevră trebuie terminată, de regulă, de același personal, chiar dacă prin aceasta se depășește ora de terminare a programului normal de muncă, în condițiile legii.

(2) Excepțiile de la dispozițiile alin. (1) vor fi prevăzute în regulamentele proprii ale serviciului de iluminat public.

(3) Operatorul va stabili prin decizie și procedură internă nomenclatorul cu manevrele ce se execută pe bază de foi de manevră permanente sau pe bază de instrucțiuni/proceduri tehnice interne.

ART. 45

(1) Darea în exploatare a echipamentelor nou-montate se face conform instrucțiunilor de proiectare și/sau ale furnizorului de echipament.

(2) În perioadele de probe, manevrele și operațiile respective cad în sarcina organizației care execută montajul cu participarea personalului de exploatare al operatorului.

ART. 46

(1) În cazul executării manevrelor pe baza unor foi de manevră, nu este necesară înscrierea în evidențele operative a dispozițiilor sau aprobărilor primite, a operațiilor executate, a confirmărilor făcute, toate acestea operându-se în foaia de manevră.

(2) După terminarea manevrei se vor înscrie în evidențele operative ale instalației executarea acestora conform foii de manevră, ora începerii și terminării manevrei, starea operativă, configurația etc., în care s-au adus echipamentele respective, precum și orele la care s-au executat operațiile care prezintă importanță în funcționarea echipamentelor, instalațiilor sau ansamblurilor de instalații.

SECȚIUNEA a 6-a Condiții tehnice de desfășurare a serviciului de iluminat public

ART. 47

(1) Iluminatul public stradal se realizează pentru iluminatul căilor de circulație publică, străzi, trotuare, piețe, intersecții, parcuri, treceri pietonale, poduri, pasaje, pasaje sub și supraterane.

(2) Iluminatul public se va realiza de regulă cu surse de lumină/lămpi cu descărcări în vapori de sodiu la înaltă presiune pentru toate tipurile de căi de circulație principale și secundare. Pentru anumite căi de circulație înguste, din zonele declarate istorice ale localităților, unde se dorește o redare foarte bună a culorilor, se pot utiliza surse de lumină/lămpi cu sodiu la înaltă presiune alb sau surse de lumină/lămpi fluorescente compacte de culoare caldă [$T(c) = 2700 \text{ K}$].

(3) În sistemele de iluminat public se vor prevedea surse de lumină/lămpi cu descărcări, cu excepția căilor de circulație declarate ca având caracter istoric, unde se pot folosi surse de lumină/lămpi cu incandescență pentru păstrarea atmosferei tipice momentului istoric ce se dorește a fi scos în evidență.

(4) Iluminatul public se realizează prin selectarea celor mai adecvate tehnologii, cu respectarea normelor pentru serviciile de iluminat public stabilite de CIE, respectiv de CNRI.

(5) Alegerea surselor de lumină se face în funcție de eficacitatea luminoasă și de durata de funcționare a acestora, astfel încât costurile de exploatare să fie minime.

ART. 48

(1) În Comuna Tureni, corpurile de luminat se amplasează pe stâlpi sau suspendat în axa drumului ori, dacă condițiile tehnice nu permit, pe clădiri, cu acordul proprietarilor.

(2) În cvartale de locuințe și în parcuri, iluminatul public va fi realizat cu corpuri de iluminat cu distribuție directă, semidirectă sau directă-indirectă, după caz.

(3) Din motive estetice și de securitate, rețeaua de alimentare cu energie electrică se va realiza de regulă subteran și numai în cazuri particulare, când condițiile tehnice nu permit, aerian.

(4) În cazul alimentării cu energie electrică prin rețea subterană, corpurile de iluminat montate pe stâlpi vor fi racordate la rețeaua de alimentare cu energie electrică în unul dintre următoarele moduri:

a) prin manșon de derivație, montat la baza fiecărui stâlp;

b) prin cleme de intrare-ieșire în nișa stâlpului sau cutie de intrare-ieșire, montată la baza fiecărui stâlp, prevăzându-se și asigurarea locală a derivației.

ART. 49

(1) În cazuri bine justificate și cu aprobarea Consiliului local al Comunei Tureni se admite scăderea uniformității normate prin trecerea de la o categorie de trafic la cea imediat inferioară.

(2) În cazul reglajului în trepte, nivelul de iluminat sau luminanță, după caz, trebuie să poată fi redus sau ridicat la toți stâlpii simultan și în aceeași măsură prin conectare și deconectare comandate în trepte.

ART. 50

Corpurile de iluminat folosite la realizarea iluminatului vor fi alese ținându-se cont de caracteristicile tehnice, care trebuie să fie conforme cu:

a) destinația iluminatului, care este general, local, exterior, arhitectural, estetic;

b) condițiile de mediu - normal, cu praf, cu umiditate, cu pericol de explozie;

c) condițiile de montaj pe stâlpi, suspendat, cu racordare la rețea;

d) protecția împotriva electrocutării;

e) condițiile de exploatare - vibrații, șocuri mecanice, medii agresive;

f) randamentul corpurilor de iluminat;

g) caracteristicile luminotehnice ale corpului de iluminat;

h) cerințele estetice și arhitecturale;

i) dotarea cu accesorii pentru ameliorarea factorului de putere;

j) posibilitățile de exploatare și întreținere.

ART. 51

(1) La realizarea iluminatului public se va urmări minimizarea puterii instalate pe kilometri de stradă, optimizându-se raportul dintre înălțimea de montare a surselor de lumină cu distanța dintre stâlpi, luându-se în calcul luminanțele sau iluminările, după caz, și curbele de distribuție a intensității luminoase specifice corpurilor de iluminat utilizate.

- (2) Distribuțiile de intensitate luminoasă ale corpurilor de iluminat vor fi alese astfel:
- a) pentru iluminatul căilor de circulație principale și secundare: exclusiv direct;
  - b) pentru iluminatul unor căi de circulație cu circulație auto interzisă sau alei din zonele blocurilor de locuințe sau zone rezidențiale sau parcuri: semidirect sau direct-indirect (în special parcuri).

ART. 52

(1) Iluminatul public se va realiza prin montarea corpurilor de iluminat pe stâlpi special destinați acestui scop și doar acolo unde acest lucru nu este posibil din punct de vedere tehnic sau nu se justifică economic corpurile de iluminat se pot monta pe stâlpii rețelei de distribuție a energiei electrice, în conformitate cu contractul care reglementează toate aspectele cu privire la asigurarea condițiilor pentru prestarea serviciului de iluminat public, cu respectarea Comunei Tureni și proprietarul sistemului de distribuție a energiei electrice, S.C. F.T.D.E. Electrica Transilvania Nord S.A.

(2) În zonele cu arhitectură specială, iluminatul se va realiza conform condițiilor existente și cerințelor utilizatorului.

ART. 53

Modul de prindere a corpurilor de iluminat pe stâlpi se realizează ținându-se cont de:

- a) tipul corpului de iluminat;
- b) importanța căii de circulație pe care se montează;
- c) tipul stâlpului;
- d) cerințele de ordin estetic impuse.

ART. 54

Realizarea iluminatului public în zonele de interes deosebit, cu cerințe estetice și arhitecturale, se va face prin proiectarea și realizarea de soluții specifice, unicate, adaptate fiecărui caz în parte, conform înțelegerilor dintre utilizator și operator.

ART. 55

(1) De regulă, programul de funcționare va fi asigurat prin comandă automată de conectare/deconectare a iluminatului public.

(2) Programul de funcționare a iluminatului public va ține cont de:

- a) longitudinea localității;
- b) luna calendaristică;
- c) ora oficială de vară;
- d) nivelul de luminanță sau de iluminare necesar, corelat cu condițiile meteorologice.

ART. 56

În cazul instalațiilor de iluminat public montate pe aceiași stâlpi pe care este montată și o altă instalație de transport sau distribuție a energiei electrice, conectarea/deconectarea iluminatului public va fi realizată prin utilizarea uneia dintre următoarele soluții:

- a) acționare manuală, prin prevederea unui întrerupător manual la cutia de distribuție a postului de transformare care alimentează rețeaua de distribuție a energiei electrice;
- b) acționare automată, prin prevederea unui dispozitiv automat care acționează contactorul rețelei de iluminat seara și dimineața, în cutia de distribuție a postului de transformare care alimentează rețeaua de distribuție a energiei electrice;
- c) acționare automată individuală, prin utilizarea unui releu cu fotorezistență care echipează fiecare corp de iluminat. Această variantă va fi utilizată în mod deosebit pentru corpurile de iluminat amplasate în puncte izolate.

ART. 57

(1) Echipamentele și aparatura folosite pentru realizarea sistemelor de iluminat public vor respecta dispozițiile legale în vigoare privind evaluarea conformității produselor și condițiile de introducere pe piață a acestora, asigurându-se utilizarea rațională a energiei electrice și economisirea acesteia.

(2) Distanța dintre sursele luminoase va fi stabilită în funcție de înălțimea de montare a acestora, asigurându-se uniformitatea iluminatului în limitele normate.

(3) Operatorul serviciului de iluminat public va lua măsuri pentru îmbunătățirea factorului de putere la acele instalații de iluminat public care necesită această operațiune.

ART. 58

(1) Rețelele electrice realizate prin montaj subteran vor fi realizate în soluție buclată, cu funcționare radială. Punctele de separație se amenajează în tablouri (nișe) speciale ce vor fi amplasate pe zidurile clădirilor învecinate sau în cutii amplasate la baza stâlpilor.

(2) Rețelele electrice realizate prin montaj aerian se execută din conducte electrice izolate torsadate.

(3) Linia electrică pentru alimentarea corpurilor de iluminat se racordează dintr-un tablou de distribuție, care poate fi:

a) tabloul de distribuție din postul de transformare medie/joasă tensiune;

b) cutia de distribuție supraterană sau subterană;

c) cutia de trecere de la linia electrică subterană la linia electrică supraterană.

(4) Pe căi de circulație cu trafic redus și foarte redus, alimentarea cu energie electrică a sistemului de iluminat public se realizează cu rețea electrică monofazată sau trifazată, care poate fi pozată împreună cu rețeaua electrică de alimentare a consumatorilor casnici.

(5) Pe căi de circulație cu trafic intens sau mediu, alimentarea cu energie electrică a sistemului de iluminat public se realizează cu rețea electrică trifazată, asigurându-se posibilitatea reducerii parțiale a iluminatului public, menținându-se uniformitatea luminanței sau iluminării.

(6) Pe aleile dintre blocurile cvartalelor de locuințe se pot monta stâlpi de înălțime mică între 3 și 6 m.

(7) În parcuri, alimentarea cu energie electrică se va realiza numai prin montaj subteran.

ART. 59

(1) În Comuna Tureni, sistemul de iluminat public având mai multe puncte de alimentare, operatorul va realiza scheme prin care să se realizeze comanda sistemului de iluminat dintr-un singur loc, secvențial, urmărindu-se obținerea unui grad ridicat de fiabilitate a sistemului.

(2) Operatorul împreună cu furnizorul de energie electrică vor stabili numărul maxim de conectoare în cascadă pentru a menține un grad ridicat de fiabilitate a sistemului.

(3) În Comuna Tureni operatorul va realiza un sistem centralizat de comandă al cascadelor.

(4) Legătura dintre punctele centrale de comandă și punctele de execuție - cascadele trebuie să aibă rol atât de comandă, cât și de semnalizare a existenței tensiunii la sfârșitul tuturor cascadelor.

ART. 60

(1) În sistemele de iluminat public, protecția contra electrocutărilor se va realiza prin legarea la nulul de protecție, conform standardelor în vigoare.

(2) Conductorul de nul al rețelei de alimentare a sistemului de iluminat public se va lega în mod obligatoriu la pământ.

(3) Instalația de legare la pământ care deservește rețeaua de legare la nul va fi dimensionată astfel ca valoarea rezistenței de dispersie față de pământ, măsurată în orice punct al rețelei de nul, să fie de maximum 4Ω .

(4) Carcasele metalice ale corpurilor de iluminat vor fi legate la instalația de protecție prin legare la nul.

(5) Legarea la nul a corpurilor de iluminat se va realiza aplicându-se una dintre următoarele variante:

a) direct, printr-un conductor electric de nul de protecție, special destinat acestui scop, și care va însoți conductele electrice de alimentare;

b) conectarea la instalația de legare la pământ la care este legat nulul rețelei.

(6) Ramificațiile de la rețeaua de alimentare cu energie electrică la corpul de iluminat se vor realiza din conductoare corespunzătoare ca tip de material și ca secțiune urmărindu-se realizarea unui raport optim între costurile de investiții și cele de exploatare.

ART. 61

(1) Modalitatea de fixare a corpurilor de iluminat pe stâlpi va fi aleasă în funcție de tipul corpului de iluminat, de importanța căii de circulație pe care se montează, de tipul stâlpului și de cerințele de ordin funcțional și estetic impuse.

(2) Corpurile de iluminat montate în locuri unde este permis accesul tuturor persoanelor trebuie să prezinte un grad de protecție de minimum IK 08.

(3) Întreținerea sistemelor de iluminat trebuie să se facă în permanență, prin curățarea periodică a corpurilor de iluminat, conform factorului de menținere luat în calcul la proiectare astfel încât parametrii luminotehnici să nu scadă sub valorile admise între două operațiuni succesive de întreținere.

(4) Realizarea unei uniformități satisfăcătoare a repartiției luminanței sau iluminării, după caz, pe suprafața căilor de circulație se va asigura prin alegerea corectă a înălțimii de montare, în funcție de varianta de amplasare a corpurilor de iluminat, având ca referință standardul SR 13433:1999.

SECȚIUNEA a 7-a Asigurarea parametrilor luminotehnici cantitativi și calitativi

ART. 62

(1) În vederea realizării unui serviciu de calitate și asigurarea condițiilor impuse de necesitatea realizării unui iluminat corespunzător, Consiliul local al Comunei Tureni trebuie să aibă măsurați parametrii luminotehnici ai căilor de circulație din localitate.

(2) Consiliul local al Comunei Tureni este direct răspunzător de realizarea parametrilor luminotehnici stabiliți prin prezentul regulament, având ca referință și standardul SR 13433:1999.

ART. 63

(1) Instalațiile de iluminat public trebuie să asigure caracteristicile luminotehnice normate necesare siguranței circulației pe căile de circulație, în funcție de intensitatea traficului și de reflectanța suprafeței căii de circulație și a zonei adiacente.

(2) Toate instalațiile de iluminat destinate circulației auto vor fi dimensionate conform legislației internaționale și naționale, în funcție de nivelul de luminanță, cu excepția intersecțiilor mari și a sensurilor giratorii, care se vor dimensiona în funcție de iluminare.

(3) Parametrii luminotehnici ai instalației de iluminat public vor fi verificați de operator, la preluarea serviciului, la punerea în funcțiune a unor extinderi și periodic, pe parcursul exploatării.

(4) Menținerea în timp a nivelului de iluminare sau luminanță, după caz, realizat de sistemul de iluminat public se asigură prin programul de întreținere, realizându-se înlocuirea lămpilor uzate, curățarea lămpilor și a corpurilor de iluminat.

(5) Parametrii cantitativi sunt:

a) nivelul de luminanță, pentru căile de circulație auto;

b) nivelul de iluminare, pentru intersecții, piețe, sensuri giratorii, zone pietonale, piste pentru biciclete.

(6) Parametrii calitativi sunt:

a) uniformitatea pe zona de calcul;

b) indicele TI pentru evitarea orbirii fiziologice în câmpul vizual central și periferic.

ART. 64

(1) Iluminatul piețelor și al intersecțiilor se va realiza astfel încât nivelul de iluminare să fie mai ridicat cu 50% față de strada cu nivelul cel mai ridicat, incidentă în intersecție, având ca referință standardul SR 13433:1999.

(2) Iluminatul trecerilor la nivel cu calea de rulare a tramvaielor se realizează astfel încât nivelul de iluminare să fie cu 50% mai ridicat față de strada cu nivelul cel mai ridicat, având ca referință standardul SR 13433:1999.

(3) Iluminatul intersecțiilor se va realiza prin amplasarea corpurilor de iluminat cât mai aproape de unghiurile intersecțiilor.

(4) Iluminatul intersecțiilor dintre străzile principale și cele secundare se va realiza prin amplasarea corpurilor de iluminat pe căile de circulație principale în fața căilor de circulație

secundare cu care se intersectează, acest mod de amplasare a corpurilor de iluminat constituind un punct de semnalizare pentru circulația rutieră.

ART. 65

(1) Iluminatul trotuarelor se poate realiza cu un nivel de iluminare cu 50% mai redus decât nivelul părții carosabile a căii de circulație respective, potrivit factorului "raport de zonă alăturată" rezultat din proiectare, având ca referință standardul SR 13433:1999.

(2) Iluminatul spațiilor special amenajate pentru parcare se va realiza cu surse de lumină care asigură un nivel de iluminare egal cu cel realizat pe zona de acces la parcare.

ART. 66

(1) Iluminatul podurilor și pasajelor se va realiza cu surse de lumină care trebuie să asigure o luminanță egală cu cea realizată pe restul traseului, iar corpurile de iluminat vor avea clasa de protecție IP 65, pentru mărirea timpului de bună funcționare.

(2) Pentru poduri se va asigura marcarea luminoasă a capetelor podurilor prin mărirea nivelului mărimii de referință cu 50% și, suplimentar, marcarea structurii construcției.

ART. 67

(1) Iluminatul căilor de circulație în pantă se va realiza cu micșorarea distanței dintre sursele de lumină proporțional cu unghiul de înclinare al pantei și progresiv spre vârful pantei, în așa fel încât să se obțină o creștere a nivelului mărimii de referință cu 50%.

(2) Pentru iluminatul curbilor de circulație, corpurile de iluminat se vor amplasa într-o dispunere care să asigure ghidajul vizual.

(3) Stâlpii de susținere a corpurilor de iluminat se amplasează, în cazul iluminatului unilateral, pe partea exterioară a curbei, distanța dintre aceștia micșorându-se în funcție de cât de accentuată este curba, care să conducă la o majorare cu 50% a nivelului mărimii de referință.

(4) În cazul intersecțiilor unor căi de circulație cu niveluri de luminanță diferite, se va asigura trecerea graduală de la un nivel de luminanță la altul pe circa 100 m pe calea de circulație mai puțin iluminată, pentru adaptarea fiziologică și psihologică a participanților la trafic.

ART. 68

(1) Iluminatul trecerilor de pietoni se realizează cu un nivel de luminanță cu 50% mai ridicat decât cel al căii de circulație respective, evitându-se schimbarea culorii care produce șoc vizual și estetic perturbator.

(2) În imediata apropiere a trecerilor de pietoni și a intersecțiilor nu se vor amplasa reclame luminoase care prin efectul de schimbare a culorii și/sau prin variația intensității luminoase să distragă atenția conducătorilor de vehicule sau a pietonilor.

(3) Iluminatul se realizează prin dispunerea unui corp de iluminat în imediata apropiere a trecerii de pietoni sau amplasarea trecerii în apropierea locului de dispunere a corpurilor de iluminat.

(4) Amplasarea corpurilor de iluminat se va face astfel încât să se asigure iluminarea pietonilor din sensul de circulație.

(5) Iluminatul trecerilor de pietoni trebuie să aibă în vedere un indice de orbire cât mai scăzut.

(6) La trecerile de pietoni unde în mod frecvent au loc accidente de circulație, în perioada în care este necesară funcționarea instalațiilor de iluminat nivelul de luminanță menționat la alin. (1) se poate mări până la 100%.

ART. 69

(1) Relațiile dintre mărimile geometrice ale instalației de iluminat și caracteristicile electrice și luminotehnice ale acesteia vor fi corelate astfel încât să rezulte soluții optime din punct de vedere tehnic și economic.

(2) Înălțimile la care se vor amplasa corpurile de iluminat se calculează în funcție de fluxul luminos al surselor de lumină și de gradul de concentrare a distribuției intensității luminoase a acestora, astfel încât să se asigure uniformitatea normată și limitarea fenomenului de orbire.

(3) În cazul în care înălțimea stâlpilor este dată de situația existentă în teren și din calcule rezultă necesitatea schimbării acesteia se vor alege soluțiile cele mai economice rezultate din înlocuirea stâlpilor existenți, supraînălțarea celor existenți, modificarea fluxului luminos, montarea unor stâlpi

suplimentari, modificarea gradului de concentrare a distribuției luminoase, astfel încât să se asigure uniformitatea și limitarea fenomenului de orbire.

(4) Pentru evitarea fenomenului de orbire, în piețe și intersecții sursele de lumină și corpurile de iluminat se montează la înălțimi cu unghiuri de protecție corespunzătoare.

(5) Poziționarea corpurilor de iluminat pentru căile de circulație auto se va determina printr-o analiză care trebuie să prevină fenomenul de orbire.

(6) Corpurile de iluminat trebuie să asigure o distribuție exclusiv directă a fluxului luminos către calea de circulație rutieră.

(7) Tipul și dimensiunile consolelor se vor alege pe considerente economice, fotometrice, de întreținere și arhitecturale.

(8) În funcție de tipul corpului de iluminat, distanța dintre corpurile de iluminat se alege în funcție de înălțimea de montare a acestora, asigurându-se uniformitatea iluminatului conform normelor Uniunii Europene, astfel încât să se reducă numărul de stâlpi/km și numărul de corpuri de iluminat/km, având ca referință standardul SR 13433:1999.

ART. 70

(1) În cazul în care stâlpii pe care se montează corpurile de iluminat, aparținând sistemelor de iluminat rutier, sunt situați între copacii plantați pe părțile laterale ale străzii, se va adopta o soluție de iluminat corespunzătoare astfel încât în perioada în care coroana copacilor este verde, fluxul luminos să fie astfel distribuit încât să se asigure o distribuție uniformă a luminanței, fără ca pe carosabil să apară pete de lumină și umbre puternice generatoare de insecuritate și disconfort.

(2) În funcție de vegetația existentă în zona adiacentă căilor de circulație și de sistemul de iluminat ales, corpurile de iluminat se amplasează astfel încât distribuția fluxului luminos să nu se modifice. În acest sens, coronamentul arborilor se ajustează periodic pentru a nu apărea o neuniformitate a fluxului luminos.

ART. 71

Poziționarea corpurilor de iluminat rutier se face la un unghi de montaj cât mai mic astfel încât să se realizeze o dirijare corespunzătoare a fluxului luminos către carosabil și pentru ca acel corp de iluminat să nu producă orbirea participanților la circulația rutieră sau pietonală, asigurându-se în același timp și uniformitatea necesară.

ART. 72

(1) Iluminatul căilor de circulație foarte late, prevăzute cu arbori de dimensiuni medii, se va realiza prin amplasarea surselor de lumină în linie cu arborii și nu în spatele lor; coronamentul arborilor trebuie să nu modifice distribuția fluxului luminos, iar vegetația trebuie ajustată periodic.

(2) În cazul arborilor de înălțime mică, se va utiliza distribuția axială a corpurilor de iluminat.

(3) În cazul arborilor de înălțime mare sursele de lumină se vor amplasa sub coroană, la nivelul ultimelor ramuri, dacă în urma calculelor rezultă că soluția este acceptabilă.

(4) Pentru căile de circulație cu arbori pe ambele părți se va utiliza, de regulă, iluminatul de tip axial.

(5) Iluminarea aleilor din parcuri se va realiza, de regulă, cu corpuri de iluminat montate pe stâlpi având o înălțime de 3-6 m de la sol.

ART. 73

(1) Iluminatul tunelurilor se va asigura și va funcționa în bune condiții și în timpul zilei.

(2) La intrarea în tuneluri se vor asigura niveluri ridicate de luminanță, nivelurile scăzând de la exterior spre interior, în trepte, raportul dintre două trepte succesive fiind de 2:1 sau 3:1.

(3) Luminanța ce trebuie realizată în diferitele puncte ale tunelului trebuie să fie de minimum:

- a) 100 cd/mp în zonele de acces în tunel;
- b) 10 cd/mp în zona de tranziție a tunelului;
- c) 6 cd/mp în zona centrală a tunelului.

(4) Corpurile de iluminat utilizate pentru iluminatul tunelurilor se vor dispune sub formă de benzi continue, dispuse în lungul direcției de mers sau cu intervale determinate prin calcul, pentru a se

evita fenomenul de licărire la care sunt supuși conducătorii auto și pentru a se asigura ghidajul optic al acestora.

(5) În zona de apropiere și în zona de acces în tuneluri se vor asigura valori corespunzătoare ale luminanței, pentru a se evita efectul de grotă neagră.

ART. 74

(1) Pe căile de circulație, nivelul de luminanță trebuie să asigure perceperea obstacolelor și detaliilor în mod distinct, în timp util și cu siguranță.

(2) Pentru realizarea cerințelor de la alin. (1) valoarea contrastului dintre obiectele ce trebuie percepute și fondul pe care se situează trebuie să aibă valori cuprinse între 0,2-0,5.

(3) Nivelul de luminanță va fi menținut în timp prin întreținerea la perioade specificate a instalațiilor de iluminat, luându-se măsuri pentru înlocuirea lămpilor uzate, curățarea lămpilor și a corpurilor de iluminat, asigurându-se factorul de menținere stabilit în caietul de sarcini.

ART. 75

(1) Operatorii serviciului de iluminat public au obligația de a executa modificările necesare în sistemul de iluminat public pentru asigurarea respectării condițiilor de iluminat, având ca referință standardul SR 13433:1999.

(2) Condițiile de iluminat privind luminanța medie, uniformitatea generală a luminanței, indicele de prag, uniformitatea longitudinală a luminanței, raportul de zonă alăturată, luminanța zonei de acces, raportul dintre luminanță la începutul zonei de prag și luminanța zonei de acces, luminanța zonei de tranziție, luminanța zonei interioare, luminanța zonei de ieșire, iluminarea medie, uniformitatea generală a iluminării, iluminarea minimă, după caz, vor avea valori cu referință la standardul SR 13433:1999 pentru:

- a) clasa sistemului de iluminat pentru categoria căi de circulație destinate traficului rutier;
- b) clasa sistemului de iluminat pentru zonele de risc;
- c) clasa sistemului de iluminat pentru căile de circulație destinate traficului pietonal și pistelor pentru biciclete.

(3) La montarea reclamelor luminoase în zona de exploatare a sistemului de iluminat public se va obține în prealabil avizul operatorului serviciului de iluminat public privind sursele de lumină utilizabile din punctul de vedere al iluminării maxime admisibile, temperaturii de culoare corelată, al culorii surselor de iluminat și al poziționării acestora față de traficul rutier, în vederea evitării distragerii atenției participanților la trafic și a armonizării culorilor reclamelor luminoase cu cele utilizate la iluminatul public.

(4) Consiliul local al Comunei Tureni eliberează autorizația de construire pentru montarea firmelor luminoase numai pe baza avizului operatorului de iluminat public care are răspunderea corelării surselor de iluminat pentru creșterea gradului de siguranță a circulației.

(5) Montarea corpurilor de iluminat pe clădiri, în gospodăriile populației sau pe stâlpii din curțile agenților economici în apropierea drumurilor publice se poate realiza numai pe baza avizului Consiliului local al Comunei Tureni, care va verifica dacă modul în care se realizează montarea, tipul corpului de iluminat și/sau puterea acestuia poate să producă fenomenul de orbire al participanților la trafic în localități, în zonele în care nu se realizează iluminat public și mai ales în afara acestora.

ART. 76

(1) Pentru realizarea unei uniformități satisfăcătoare a repartiției luminanței pe suprafața căii de circulație, corpurile de iluminat vor fi astfel amplasate încât să asigure parametrii lumino tehnici normați, având ca referință standardul SR 13433:1999.

(2) Amplasarea corpurilor de iluminat se va realiza, în funcție de cerințele și condițiile în care se realizează iluminatul public, în unul dintre următoarele moduri:

- a) unilateral;
- b) bilateral alternat;
- c) bilateral față în față;
- d) axial;
- e) central;

f) catenar.

ART. 77

(1) Iluminatul public al căilor de circulație va fi realizat ținându-se cont de încadrarea în clasele sistemului de iluminat, în funcție de categoria și configurația căii de circulație, de intensitatea traficului rutier și de dirijarea circulației rutiere, conform normelor în vigoare, putând fi luate în considerare și standardele naționale.

(2) Tipul corpurilor de iluminat și al armăturilor pentru iluminat se va stabili ținându-se cont ca durata de bună funcționare să fie de cel puțin 10.000 de ore, cu excepția cazurilor în care se dorește o redare foarte bună a culorilor.

SECȚIUNEA a 8-a Exploatarea și întreținerea instalațiilor de iluminat public

ART. 78

În aplicarea prevederilor art. 13, pentru realizarea lucrărilor curente de exploatare, următoarea documentație tehnică va fi și anexă la contractul de delegare a gestiunii:

a) planul detaliat al instalațiilor de iluminat public pe care le are în exploatare, cu:

- posturile de transformare din care se alimentează rețeaua de iluminat public;
- traseul rețelei;
- punctele de conectare/deconectare a iluminatului public;
- schema de acționare și a cascadei pentru conectarea/deconectarea automată a iluminatului;
- amplasarea corpurilor de iluminat, cu indicarea tipului și puterii lămpii;
- locul de amplasare pentru realizarea iluminatului ornamental festiv, cu indicarea punctelor de alimentare, numărului lămpilor și a puterii totale consumate;

b) documentația tehnică pentru căile de circulație pe care sunt montate instalațiile de iluminat public, împărțită pe categorii de căi de circulație, conform prevederilor art. 77, care trebuie să cuprindă:

- denumirea;
- lungimea și lățimea;
- tipul de îmbrăcăminte rutieră;
- modul de amplasare a corpurilor de iluminat;
- tipul rețelei electrice de alimentare;
- punctele de alimentare și conectare/deconectare;
- tipul corpurilor de iluminat, numărul acestora și puterea lămpilor;
- tipul și distanța dintre stâlpi, înălțimea de montare și unghiul de înclinare a corpurilor de iluminat;

c) proiectele de execuție a instalațiilor de iluminat, cu toate modificările operate, breviarele de calcul și avizele obținute;

d) procesele-verbale de recepție, însoțite de certificatele de calitate.

ART. 79

Operațiile de exploatare vor cuprinde:

a) lucrări operative constând dintr-un ansamblu de operații și activități pentru supravegherea permanentă a instalațiilor, executarea de manevre programate sau accidentale pentru remedierea deranjamentelor, urmărirea comportării în timp a instalațiilor;

b) revizii tehnice constând dintr-un ansamblu de operații și activități de mică amploare executate periodic pentru verificarea, curățarea, reglarea, eliminarea defecțiunilor și înlocuirea unor piese, având drept scop asigurarea funcționării instalațiilor până la următoarea lucrare planificată;

c) reparații curente constând dintr-un ansamblu de operații executate periodic, în baza unor programe, prin care se urmărește readucerea tuturor părților instalației la parametrii proiectați, prin remedierea tuturor defecțiunilor și înlocuirea părților din instalație care nu mai prezintă un grad de fiabilitate corespunzător.

ART. 80

În cadrul lucrărilor operative se vor executa:

- a) intervenții pentru remedierea unor deranjamente accidentale la corpurile de iluminat și accesorii;
- b) manevre pentru întreruperea și repunerea sub tensiune a diferitelor porțiuni ale instalației de iluminat în vederea executării unor lucrări;
- c) manevre pentru modificarea schemelor de funcționare în cazul apariției unor deranjamente;
- d) recepția instalațiilor noi puse în funcțiune în conformitate cu regulamentele în vigoare;
- e) analiza stării tehnice a instalațiilor;
- f) identificarea defectelor în conductoarele electrice care alimentează instalațiile de iluminat;
- g) supravegherea defrișării vegetației și înlăturarea obiectelor căzute pe linie;
- h) controlul instalațiilor care au fost supuse unor condiții meteorologice deosebite, cum ar fi: vânt puternic, ploi torențiale, viscol, formarea de chiciură;
- i) acțiuni pentru pregătirea instalațiilor de iluminat cu ocazia evenimentelor festive sau deosebite;
- j) demontări sau demolări de elemente ale sistemului de iluminat public;
- k) intervenții ca urmare a unor sesizări.

ART. 81

Realizarea lucrărilor de exploatare și de întreținere a instalațiilor de iluminat public se va face cu respectarea procedurilor specifice de:

- a) admitere la lucru;
- b) supravegherea lucrărilor;
- c) scoatere și punere sub tensiune a instalației;
- d) control al lucrărilor.

ART. 82

În cadrul reviziilor tehnice se vor executa cel puțin următoarele operații:

- a) revizia corpurilor de iluminat și a accesoriilor (balast, igniter, condensator, siguranță etc.);
- b) revizia tablourilor de distribuție și a punctelor de conectare/deconectare;
- c) revizia liniei electrice aparținând sistemului de iluminat public.

ART. 83

(1) La lucrările de revizie tehnică la corpurile de iluminat pentru verificarea bunei funcționări se lucrează cu linia electrică sub tensiune, aplicându-se măsurile specifice de protecție a muncii în cazul lucrului sub tensiune.

(2) La revizia corpurilor de iluminat se vor executa următoarele operații:

- a) ștergerea corpului de iluminat (reflectoarele și structurile de protecție vizuală);
- b) înlocuirea siguranței sau a componentelor, dacă există o defecțiune;
- c) verificarea contactelor conductoarelor electrice la diferite conexiuni.

ART. 84

La întreținerea și revizia tablourilor electrice de alimentare, distribuție, conectare/deconectare se vor realiza următoarele operații:

- a) înlocuirea siguranțelor necorespunzătoare;
- b) înlocuirea contactoarelor și a dispozitivelor de automatizare defecte;
- c) înlocuirea, după caz, a ușilor tablourilor de distribuție;
- d) refacerea inscripționărilor, dacă este cazul.

ART. 85

La revizia rețelei electrice de joasă tensiune destinată iluminatului public se realizează următoarele operații:

- a) verificarea traseelor și îndepărtarea obiectelor străine;
- b) îndreptarea stâlpilor înclinați;
- c) verificarea ancorelor și întinderea lor;
- d) verificarea stării conductoarelor electrice;
- e) refacerea legăturilor la izolatoare sau a legăturilor fasciculelor torsadate, dacă este cazul;
- f) îndreptarea, după caz, a consolelor;

- g) verificarea stării izolatoarelor și înlocuirea celor defecte;
- h) strângerea sau înlocuirea clemelor de conexiune electrică, dacă este cazul;
- i) verificarea instalației de legare la pământ (legătura conductorului electric de nul de protecție la armătura stâlpului, legătura la priza de pământ etc.);
- j) măsurarea rezistenței de dispersie a rețelei generale de legare la pământ.

ART. 86

Reparațiile curente se execută la:

- a) corpuri de iluminat și accesorii;
- b) tablouri electrice de alimentare, distribuție și conectare/deconectare;
- c) rețele electrice de joasă tensiune aparținând sistemului de iluminat public.

ART. 87

În cadrul reparațiilor curente la corpurile de iluminat și accesorii se vor executa următoarele:

- a) înlocuirea lămpilor necorespunzătoare cu altele, de același tip cu cel inițial în ceea ce privește puterea și culoarea aparentă;
- b) ștergerea dispersorului, a structurilor de protecție a sursei de lumină/lămpii, a structurilor de protecție vizuală și a interiorului corpului de iluminat;
- c) înlăturarea cuiburilor de păsări;
- d) verificarea coloanelor de alimentare cu energie electrică și înlocuirea celor care prezintă porțiuni neizolate sau cu izolație necorespunzătoare;
- e) verificarea contactelor la clemele sau papucii de legătură a coloanei la rețeaua electrică;
- f) înlocuirea corpurilor de iluminat necorespunzătoare.

ART. 88

În cadrul reparațiilor curente la tablourile electrice de alimentare, distribuție, conectare/deconectare se execută următoarele:

- a) verificarea stării ușilor și a încuietorilor, cu remedierea tuturor defectăunilor;
- b) vopsirea ușilor și a celorlalte elemente metalice ale cutiei;
- c) verificarea siguranțelor fuzibile, înlocuirea celor defecte și montarea celor noi, identice cu cele inițiale (prevăzute în proiect);
- d) verificarea și strângerea contactelor;
- e) verificarea coloanelor și înlocuirea celor cu izolație necorespunzătoare;
- f) verificarea contactorului sau înlocuirea acestuia, dacă este cazul;
- g) verificarea funcționării dispozitivelor de acționare, cu înlocuirea celor necorespunzătoare sau montarea unora de tip nou, pentru mărirea gradului de fiabilitate sau modernizarea instalației.

ART. 89

În cadrul reparațiilor curente la rețelele electrice de joasă tensiune destinate iluminatului public se execută următoarele lucrări:

- a) verificarea distanțelor conductelor față de construcții, instalații de comunicații, linii de înaltă tensiune și alte obiective;
- b) evidențierea în planuri a instalațiilor nou-apărute de la ultima verificare și realizarea măsurilor necesare de coexistență;
- c) solicitarea executării operațiunii de tăiere a vegetației în zona în care se obturează distribuția fluxului luminos al corpurilor de iluminat către administrația domeniului public;
- d) determinarea gradului de deteriorare a stâlpilor, inclusiv a fundațiilor acestora, și luarea măsurilor de consolidare, remediere sau înlocuire, în funcție de rezultatul determinărilor;
- e) verificarea verticalității stâlpilor și îndreptarea celor înclinați;
- f) verificarea și refacerea inscripțiilor;
- g) repararea ancorelor și întinderea acestora, înlocuirea părților deteriorate sau care lipsesc, strângerea șuruburilor la cleme și la placa de protecție;
- h) verificarea stării conductoarelor electrice;

i) verificarea și înlocuirea conductoarelor electrice de tip funie cu fire rupte mai mult de 15% din secțiune, precum și a conductoarelor electrice cu izolația deteriorată care prezintă crăpături, rosături ori lipsa izolației;

j) se verifică starea legăturilor conductei electrice la izolator și, dacă este necesar, se reface legătura;

k) la izolatoarele de susținere și întindere se va verifica dacă acestea nu sunt sparte, glazura nu este deteriorată sau dacă îmbinarea la suport este corespunzătoare, înlocuindu-se toate izolatoarele deteriorate;

l) la console, brățări sau la celelalte armături metalice de pe stâlp se verifică dacă nu sunt corodate, deformat, fisurate ori rupte. Cele deteriorate se înlocuiesc, iar cele corespunzătoare se revopsesc și se fixează bine pe stâlp;

m) la ancorele stâlpilor se verifică dacă cablul nu are fire rupte, clemele de strângere nu sunt deteriorate sau corodate și dacă tensiunea de întindere a cablului este cea corespunzătoare. Elementele deteriorate se înlocuiesc, iar dacă este cazul se reglează tensiunea în ancoră;

n) la instalația de legare la pământ a nulului de protecție se va verifica starea legăturilor și îmbinărilor conductorului electric de nul la acesta, precum și a legăturilor acestuia la corpul de iluminat, se va măsura rezistența de dispersie a rețelei generale de legare la pământ, se va măsura și se va reface priza de pământ, având ca referință STAS 12604:1988;

o) în cazul în care, la verificarea săgeții, valorile măsurate, corectate cu temperatura, diferă de cele din tabelul de săgeți, conductele electrice se întind astfel încât săgeata formată să fie cea corespunzătoare.

ART. 90

(1) Periodicitatea reviziilor tehnice pentru corpurile de iluminat este conform normativelor tehnice în vigoare sau în funcție de specificațiile fabricantului.

(2) Consiliul local al Comunei Tureni împreună cu organele de poliție vor stabili, în funcție de condițiile locale, gradul de intensitate a traficului pentru fiecare cale de circulație, locurile și intersecțiile cu grad mare de pericolozitate, precum și marile aglomerări urbane.

(3) Gradul de intensitate a traficului se determină în funcție de numărul de vehicule/oră și bandă astfel:

a) foarte intens, peste 600, corespunzând clasei sistemului de iluminat M1;

b) intens, între 360 și 600, corespunzând clasei sistemului de iluminat M2;

c) mediu, între 160 și 360, corespunzând clasei sistemului de iluminat M3;

d) redus, între 30 și 160, corespunzând clasei sistemului de iluminat M4;

e) foarte redus, sub 30, corespunzând clasei sistemului de iluminat M5.

ART. 91

Periodicitatea reparațiilor curente pentru tablourile electrice de alimentare, distribuție, conectare/deconectare și rețelele electrice de joasă tensiune destinate iluminatului public este de 3 ani, iar pentru corpurile de iluminat este de 2 ani.

CAP. III Drepturile și obligațiile operatorilor serviciului de iluminat public

ART. 92

Drepturile și obligațiile operatorului prestator al serviciului de iluminat public se prevăd în:

a) regulamentul serviciului;

b) contractul de delegare a gestiunii.

ART. 93

Operatorul care prestează serviciul de iluminat public exercită cu titlu gratuit drepturile de uz și de servitute asupra terenurilor al Comunei Tureni, unor persoane fizice ori juridice, după cum urmează:

a) dreptul de uz pentru executarea lucrărilor de infrastructură pentru prestarea serviciului de iluminat public;

b) servitute de trecere subterană, de suprafață sau aeriană pentru instalarea sistemului de iluminat public;

c) dreptul de acces la utilitățile publice și la Sistemul Energetic Național.

ART. 94

Operatorul serviciului de iluminat public are următoarele obligații:

a) să gestioneze serviciul de iluminat public pe criterii de competitivitate și eficiență economică;

b) să promoveze dezvoltarea, modernizarea și exploatarea eficientă a infrastructurii aferente serviciului de iluminat public;

c) să respecte sarcinile asumate potrivit contractului de delegare a gestiunii serviciului;

d) să asigure respectarea indicatorilor de performanță ai serviciului de iluminat public, stabiliți de Consiliul local al Comunei Tureni în regulamentul serviciului, anexat la contractul de delegare a gestiunii;

e) să respecte și să efectueze serviciul conform prezentului regulament, caietului de sarcini și contractului de delegare a gestiunii;

f) să furnizeze Consiliului local al Comunei Tureni, A.N.R.S.C. și C.N.R.I. informațiile solicitate și să asigure accesul la toate informațiile necesare verificării și evaluării funcționării și dezvoltării serviciului de iluminat public;

g) să pună în aplicare metode performante de management, care să conducă la reducerea costurilor de operare, inclusiv prin aplicarea procedurilor concurențiale impuse de normele legale în vigoare privind achizițiile de lucrări sau de bunuri;

h) de a reface locul unde a intervenit pentru reparații sau execuția unei lucrări noi, la un nivel calitativ corespunzător, în termen de maximum 10 zile lucrătoare de la terminarea lucrării, dacă condițiile meteorologice le permit;

i) să asigure finanțarea pregătirii profesionale a propriilor salariați.

ART. 95

(1) Pentru nerespectarea de către operatorul serviciului de iluminat public a indicatorilor de performanță Consiliul Local al Comunei Tureni poate aplica penalitati operatorului serviciului de iluminat public.

(2) Operatorul serviciului de iluminat public răspunde de îndeplinirea obligațiilor prevăzute la art. 94.

ART. 96

Operatorul serviciului de iluminat public are următoarele drepturi:

a) să sisteze serviciul de iluminat public utilizatorilor care nu și-au achitat contravaloarea serviciilor prestate, inclusiv majorările și/sau penalitățile de întârziere, în cel mult 30 de zile calendaristice de la data expirării termenului de plată a facturilor;

b) să solicite recuperarea cheltuielilor necesare reluării prestării serviciului de iluminat public;

c) să asigure echilibrul contractual pe durata delegării gestiunii;

d) să solicite modificarea sau ajustarea tarifului în conformitate cu Normele metodologice aprobate de A.N.R.S.C.;

e) să solicite recuperarea debitelor în instanță.

ART. 97

(1) Utilizatorul serviciului de iluminat public este Consiliul local al Comunei Tureni;

(2) Sunt beneficiari ai serviciului de iluminat public comunitățile locale în ansamblul lor.

(3) Consiliul local al Comunei Tureni, în calitate de reprezentant al comunității locale și de semnatar al contractului de delegare a gestiunii, este responsabil de asigurarea serviciului de iluminat public, de respectarea prezentului regulament.

ART. 98

Dreptul de acces la serviciul de iluminat public și de a beneficia de acesta este garantat tuturor membrilor comunității locale, persoane fizice și persoane juridice, în mod nediscriminatoriu.

ART. 99

Utilizatorul serviciului de iluminat public are următoarele drepturi:

a) să aplice clauzele sancționatorii, în cazul în care operatorul nu respectă prevederile contractului de delegare a gestiunii, inclusiv prevederile din regulamentul serviciului și din caietul de sarcini anexate la acesta;

b) să verifice respectarea clauzelor de administrare, întreținere și predare a bunurilor publice sau private afectate serviciului;

c) să solicite informații cu privire la nivelul și calitatea serviciului furnizat/prestat și cu privire la modul de întreținere, exploatare și administrare a bunurilor din proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale încredințate pentru realizarea serviciului;

d) să aprobe stabilirea prețurilor și tarifelor, respectiv ajustarea și modificarea prețurilor și tarifelor propuse de operatori pe baza metodologiei elaborate și aprobate de autoritatea de reglementare competentă;

e) să ia măsurile stabilite în contractul de delegare a gestiunii, în situația în care operatorul nu asigură indicatorii de performanță și continuitatea serviciilor pentru care s-a obligat;

f) să refuze, în condiții justificate, aprobarea stabilirii, ajustării sau modificării tarifelor propuse de operator;

g) să își asume plata integrală sau parțială a energiei electrice aferentă consumului instalațiilor de iluminat public conform prevederilor contractului de delegare a gestiunii.

ART. 100

Beneficiarii serviciului de iluminat public au următoarele drepturi:

a) să aibă acces la serviciul de iluminat public în condițiile respectării regulamentelor specifice;

b) să aibă acces la informațiile de interes public privind serviciul de iluminat public, fiind informați periodic despre:

- starea sistemului de iluminat public;

- planurile anuale și de perspectivă privind dezvoltarea sistemului de iluminat public;

- planurile de reabilitare a sistemului de iluminat public;

- stadiul de realizare a planurilor de reabilitare, modernizare și extindere a sistemului de iluminat public;

- tarifele aprobate pentru prestarea serviciului și evoluția în timp a acestuia;

- eficiența măsurilor luate, reflectată în: scăderea numărului de accidente rutiere, creșterea securității individuale și colective și altele asemenea;

c) rezolvarea cererilor venite din partea beneficiarilor privind reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public.

ART. 101

Beneficiarii persoane fizice și/sau persoane juridice ai serviciului de iluminat public au obligația de a respecta prevederile prezentului regulament al serviciului de iluminat public și de a-și achita obligațiile de plată stabilite sub formă de taxe locale.

CAP. IV Indicatori de performanță

ART. 102

(1) Indicatorii de performanță stabilesc condițiile ce trebuie respectate de operatorul serviciului de iluminat public în asigurarea serviciului de iluminat public.

(2) Indicatorii de performanță asigură condițiile pe care trebuie să le îndeplinească serviciul de iluminat public, avându-se în vedere:

a) continuitatea din punct de vedere cantitativ și calitativ;

b) adaptările la cerințele concrete, diferențiate în timp și spațiu, ale comunității locale;

c) satisfacerea judicioasă, echitabilă și nepreferențială a tuturor membrilor comunităților locale, în calitatea lor de utilizatori ai serviciului;

d) administrarea și gestionarea serviciului în interesul comunităților locale;

e) respectarea reglementărilor specifice din domeniul transportului, distribuției și utilizării energiei electrice;

f) respectarea standardelor minime privind iluminatul public, prevăzute de normele naționale în acest domeniu.

ART. 103

Indicatorii de performanță pentru serviciul de iluminat public sunt specifici pentru următoarele activități:

- a) calitatea și eficiența serviciului de iluminat public;
- b) îndeplinirea prevederilor din contract cu privire la calitatea serviciului efectuat;
- c) menținerea unor relații echitabile între operator și utilizator prin rezolvarea operativă și obiectivă a problemelor, cu respectarea drepturilor și obligațiilor care revin fiecărei părți;
- d) soluționarea reclamațiilor beneficiarilor referitoare la serviciul de iluminat public;
- e) creșterea gradului de siguranță rutieră;
- f) scăderea infraționalității.

ART. 104

În vederea urmăririi respectării indicatorilor de performanță, operatorul trebuie să asigure:

- a) gestiunea serviciului de iluminat public, conform prevederilor contractuale;
- b) înregistrarea activităților privind citirea echipamentelor de măsurare, facturarea și încasarea contravalorii serviciului efectuate;
- c) înregistrarea reclamațiilor și sesizărilor beneficiarilor, organelor de poliție și gardienilor publici și soluționarea acestora;
- d) accesul neîngrădit al autorităților administrației publice centrale și locale, în conformitate cu competențele și atribuțiile legale ce le revin, la informațiile necesare stabilirii:
  - modului de respectare și de îndeplinire a obligațiilor contractuale asumate;
  - calității și eficienței serviciului furnizat/prestat la nivelul indicatorilor de performanță stabiliți în contractul de delegare a gestiunii și în regulamentul de serviciu;
  - modului de administrare, exploatare, conservare și menținere în funcțiune, dezvoltare și/sau modernizare a sistemului public de iluminat din infrastructura edilitar urbană încredințată prin contractul de delegare a gestiunii;
  - modului de formare și stabilire a tarifelor pentru serviciul de iluminat public;
  - stadiului de realizare a investițiilor;
  - modului de respectare a parametrilor ceruți prin prescripțiile tehnice.

ART. 105

Indicatorii de performanță generali și garanți pentru serviciul de iluminat public sunt stabiliți în **Anexa nr. 1**, care face parte integrantă din prezentul regulament.

CAP. V Raspunderi si sanctiuni

Încălcarea dispozițiilor prezentului regulament atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală, după caz, a persoanelor vinovate.

ART. 106

Fapta săvârșită cu intenție contra unei colectivități locale prin, deteriorarea gravă sau distrugerea totală ori parțială a instalațiilor, utilajelor, echipamentelor și a dotărilor aferente sistemului de iluminat public este considerată act de terorism și se pedepsește potrivit legislației în vigoare.

ART. 107

(1) Constituie contravenție în domeniul serviciului de iluminat public și se sancționează cu amendă de la 500 lei la 1.000 lei următoarele fapte:

- a) refuzul utilizatorului de a permite operatorului accesul la dispozitivele de măsurare-înregistrare, în scopul efectuării controlului, înregistrării consumurilor ori pentru executarea lucrărilor de întreținere și reparații;
- b) nerespectarea de către utilizator a termenelor de achitare a contravalorii serviciilor furnizate/prestate;

c) racordarea la sistemul de iluminat public fără acord de furnizare/preluare, respectiv aviz de branșare/racordare eliberat de operator;

d) utilizarea fără contract de furnizare/prestare a infrastructurii sistemului de distribuție a energiei electrice;

e) modificarea neautorizată de către utilizator a instalațiilor, utilajelor, echipamentelor și a dotărilor aferente sistemului de iluminat public ;

(2) Constituie contravenție în domeniul serviciului de iluminat public și se sancționează cu amendă de la 5.000 lei la 10.000 lei următoarele fapte:

a) refuzul operatorului de a permite utilizatorului accesul la dispozitivele de măsurare-înregistrare a consumurilor, când acestea sunt montate în instalația aflată în administrarea sa;

b) întârzierea nejustificată a operatorilor de a branșa/racorda noi utilizatori, precum și impunerea unor soluții de branșare/racordare inadecvate din punct de vedere tehnico-economic și neconforme actelor normative în vigoare și reglementărilor stabilite de autoritățile naționale de reglementare competente;

c) sistarea nejustificată a serviciului de iluminat public sau refuzul de a realimenta utilizatorul după achitarea la zi a debitelor restante.

(3) Constituie contravenții , si se sancționeaza cu amenda de la 10.000 lei la 30.000 lei următoarele fapte:

a) neurmărirea de către primar a întocmirii regulamentului propriu al serviciului, în termen de 90 de zile de la aprobarea regulamentului-cadru al serviciului;

b) încălcarea oricarei alte obligații prevăzute de prezenta lege, de regulamentul serviciului sau a reglementărilor autorității competente pentru care nu s-a prevăzut o sancțiune specifică.

(4) Constituie contravenție în domeniul serviciului de iluminat public și se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 50.000 lei următoarele fapte:

a) încălcarea de către operator a prevederilor reglementărilor tehnice și comerciale, inclusiv a prezentului regulament, stabilite de autoritățile de reglementare competente, precum și nerespectarea condițiilor asociate licențelor;

b) refuzul operatorului de a pune la dispoziție autorității de reglementare competente datele și informațiile solicitate sau furnizarea incorectă și incompletă de date și informații necesare desfășurării activității acesteia;

c) furnizarea/prestarea serviciului de iluminat public în afara parametrilor tehnici cantitativi și calitativi adoptați prin contractul de furnizare/prestare și/sau a celor din normele tehnice și comerciale stabilite de autoritatea de reglementare competentă;

(4) Constituie contravenție în domeniul serviciului de iluminat public și se sancționează cu amendă de la 30.000 lei la 50.000 lei următoarele fapte:

a) refuzul operatorului de a se supune controlului și de a permite verificările și inspecțiile prevăzute prin reglementări sau dispuse de autoritatea de reglementare competentă, precum și obstrucționarea acesteia în îndeplinirea atribuțiilor sale;

b) neaplicarea măsurilor stabilite cu ocazia activităților de control;

c) furnizarea/prestarea serviciului de iluminat public de către operator fără licență eliberată potrivit prevederilor Legii nr.51/2006 sau cu licență a cărei valabilitate a expirat;

d) practicarea unor prețuri și tarife mai mari decât cele aprobate de Consiliul Local al Comunei Tureni, în baza metodologiilor stabilite de autoritățile de reglementare competente;

e) delegarea gestiunii serviciului de iluminat public fără respectarea prevederilor Legii nr. 51/2006 și a Legii nr. 230/2006;

f) aprobarea obiectivelor de investiții aferente infrastructurii tehnico-edilitare a serviciului de iluminat public fără respectarea documentațiilor de urbanism, amenajarea teritoriului și de protecția mediului, adoptate potrivit legii;

g) nerespectarea de către operator a normelor privind protecția igienei publice și a sănătății populației, a mediului de viață al populației și a mediului;

k) prestarea serviciului de iluminat public fara aprobarea de catre Consiliul Local al Comunei Tureni a hotararii de dare in administrare sau a contractului de delegare a gestiunii;

l) atribuirea de catre primar a unui contract de delegare a gestiunii serviciului de iluminat public fara respectarea procedurilor legale;

m) darea in administrare de catre primar a serviciului de iluminat public unui prestator fara licenta de operare, respectiv incheierea contractului de delegare a gestiunii serviciului cu un prestator fara licenta de operare.

(5) Consiliul Local al Comunei Turenia poate stabili, potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, și alte fapte decât cele prevăzute la alin. (1)-(4), care constituie contravenții în domeniul serviciilor de utilități publice.

ART. 108

(1) Constatarea contravențiilor prevăzute de prezenta lege și aplicarea sancțiunilor se fac de către reprezentanți împuterniciți ai ministrului mediului și gospodăririi apelor, ai ministrului administrației și internelor, ai ministrului transporturilor, construcțiilor și turismului, ai președinților A.N.R.S.C., A.N.R.E., A.R.R. și ai președinților consiliilor județene și ai primarilor, după caz, conform competențelor stabilite în Legea nr. 51/2006.

(2) În vederea constatării contravențiilor prevăzute la art. 107, reprezentanții împuterniciți prevăzuți la alin. (1) au acces, dacă acest lucru se impune, în condițiile legii, în clădiri, încăperi, la instalații și în orice alt loc, unde au dreptul să verifice instalațiile de utilizare, precum și să execute măsurători și determinări. Atât operatorii, cât și utilizatorii sunt obligați să pună la dispoziție reprezentanților împuterniciți documentele cu privire la serviciul de utilități publice furnizat/prestat.

(3) Organele de poliție sunt obligate să acorde, la cerere, sprijin reprezentanților împuterniciți.

(4) Dispozițiile referitoare la contravenții, prevăzute la art. 107 și la alin. (1)-(3) ale prezentului articol, se completează cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția prevederilor art. 28.

CAP. VI Dispoziții finale și tranzitorii

ART. 109

(1) Regulamentul serviciului de iluminat public din Comuna Tureni se elaborează și se aprobă de Consiliul local al Comunei Tureni.

(2) În cadrul regulamentelor de serviciu se vor preciza: obligativitatea, periodicitatea și modul de efectuare a măsurătorilor parametrilor luminotehnici pe toate căile de circulație.

(3) Măsurătorile precizate la alin. (2) se vor efectua obligatoriu la începerea activității operatorului, indiferent de modul de gestiune adoptat.

(4) În urma măsurătorilor se va stabili un plan de măsuri pentru aducerea sistemului de iluminat public la parametri tehnici prevăzuți în normativele în vigoare.

(5) Până la aprobarea regulamentului de serviciu conform dispozițiilor alin. (1), operatorul va respecta regulamentul – cadru, conform Ordinului nr.86/2007 emis de A.N.R.S.C.

ART. 110

În cadrul contractelor încheiate cu utilizatorii se vor indica standardele, normativele și tarifele legale, valabile la data încheierii acestora.

ART. 111

Operatorul care prestează serviciul de iluminat public are obligația de a întocmi un plan de măsuri care să aibă o durată de maximum 12 luni, în care să fie cuprinse termenele de conformare cu

obligațiile ce rezultă din prezentul regulament, în special în privința inventarierii instalațiilor de iluminat, calculării și măsurării parametrilor luminotehnici.

ART. 112

În vederea creșterii siguranței cetățenilor și scăderii infraționalității, organele administrației publice locale împreună cu organele de poliție vor stabili modalități de semnalare operativă a cazurilor de nefuncționare sau de funcționare defectuoasă a sistemului de iluminat public.

[ANEXA 1](#) la Regulamentul serviciului de iluminat public

Indicatori de performanță specifici pentru calitatea serviciului prestat:

Iluminat Public			
Articol	Nivel de servicii	MASURARE/ DETECTARE	TIMP PERMIS PENTRU REPARATII SAU TOLERANTA ADMISA
Luminanța medie	0,5 cd/m ² pentru drumuri ME 5 0,75 cd/m ² pentru ME 4 drumuri 1,0 cd/m ² pentru drumuri ME 3	Inspectie vizuala, luminanță, metru	Lampile neconforme din zonele cu risc mare trebuie reparate in maxim 48 ore de la detectarea lor
Uniformitatea generală a luminanței	0,35 pentru drunuri ME 5 0,4 pentru drumuri ME 4, ME 3 si ME 2	Inspectie vizuala, luminanță, metru	Lampile neconforme din zonele cu risc mare trebuie reparate in maxim 48 ore de la detectarea lor
Factorul de putere	> 0.92	Multimetru	Corpurile de iluminat neconforme trebuie înlocuite sau reparate in maxim 5 zile lucratoare de la detectarea (sesizarea) defecțiunii
Corpuri (aparate) de iluminat	Trebuie sa fie prezentate complete, curate, cu suprafata vopsita sau cu alt tip de strat acoperitor	Inspectie vizuala	Corpurile de iluminat trebuie să fie curățate in maxim 5 zile lucratoare de la semalarea deficienței ca parte a operațiunilor de întreținere, altfel minim odata la 4 ani.
Stâlpii de iluminat	Trebuie sa fie prezentati curati fara defectiuni, fara coroziune	Inspectie vizuala	Stalpii de iluminat defectati in urma accidentelor trebuie sa fie inlocuiti in termen de 14 zile calendaristice

Plățile lunare pentru lucrările de întreținere a sistemului de iluminat public, se vor face pe baza centralizatoarelor de plată, întocmite în baza situațiilor de lucrări lunare, fiind corectate cu realizarea indicatorilor de performanță realizați, ce vor fi prezentați mai jos:

(1) INDICATORI DE PERFORMANȚĂ GENERALI

(1.1) Calitatea serviciilor prestate

a). Numărul de reclamații privind disfuncționalitățile iluminatului public, pe tipuri de iluminat:

Tip iluminat	Trimestrul				Total an
	I	II	III	IV	
stradal	20	20	20	20	80
pietonal	5	5	5	5	20
arhitectural	1	1	1	1	4
ornamental	-	-	-	-	-
ornamental-festiv	2			2	4

b). Numărul de constatări notificate operatorului, de nerespectare a calității iluminatului public, constatate de autoritățile administrației publice locale, pe tipuri de iluminat:

Tip iluminat	Trimestrul				Total an
	I	II	III	IV	
stradal	5	5	5	5	25
pietonal	1	1	1	1	4
arhitectural	1	1	1	1	4
ornamental	-	-	-	-	-
ornamental- festiv	1	-	-	1	2

c). Numărul de reclamații privind gradul de asigurare în funcționare:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
3	3	3	3	12

d). Numărul de reclamații și notificări justificate, rezolvate în termen de 48 ore, de la punctele de mai sus:

Punctul	Trimestrul				Total an
	I	II	III	IV	
a)	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %
b)	70 %	70 %	70 %	70 %	
c)	70 %	70 %	70 %	70 %	

e). Numărul de reclamații și notificări justificate, rezolvate în termen de 5 zile lucrătoare, de la punctele a,b,c:

Punctul	Trimestrul	Total an
---------	------------	----------

	I	II	III	IV	
a)	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %
b)	30 %	30 %	30 %	30 %	
c)	30 %	30 %	30 %	30 %	

(1.2) Întreruperi și limitări în furnizarea serviciului de iluminat public

(1.2.1) Întreruperi accidentale datorate operatorului

f). Numărul de întreruperi neprogramate (ACCIDENTALE), constatate, pe tipuri de iluminat:

Tip iluminat	Trimestrul				Total an
	I	II	III	IV	
stradal	7	7	7	7	28
pietonal	5	5	5	5	20
arhitectural	7	7	7	7	28
ornamental	-	-	-	-	-
ornamental- festiv	3	-	-	2	5

g.1). Numărul de străzi afectate de întreruperile accidentale, datorate operatorului-neprogramate:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
12	12	12	12	48

g.2). Numărul de alei afectate de întreruperile accidentale, datorate operatorului-neprogramate:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
2	2	2	2	8

g.3). Numărul de monumente afectate de întreruperile accidentale, datorate operatorului-neprogramate:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
-	-	-	-	-

h). Durata medie a întreruperilor accidentale, datorate operatorului-neprogramate, pe tipuri de iluminat:

Tip iluminat	Trimestrul				Total an
	I	II	III	IV	
stradal	12 ore	12 ore	12 ore	12 ore	48 ore
pietonal	12 ore	12 ore	12 ore	12 ore	48 ore
arhitectural	12 ore	12 ore	12 ore	12 ore	48 ore
ornamental	-	-	-	-	-

ornamental- festiv	12 ore	-	-	12 ore	24 ore
--------------------	--------	---	---	--------	--------

(1.2.2) Întreruperi programate

i). Numărul de întreruperi programate, anunțate utilizatorului, pe tipuri de iluminat:

Tip iluminat	Trimestrul				Total an
	I	II	III	IV	
stradal	5	6	6	5	22
pietonal	2	2	2	2	8
arhitectural	1	4	4	1	10
ornamental	-	-	-	-	-
ornamental- festiv	-	-	-	-	-

j.1). Numărul de străzi afectate de întreruperile programate:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
12	12	12	12	48

j.2). Numărul de alei afectate de întreruperile programate::

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
2	2	2	2	8

j.3). Numărul de monumente afectate de întreruperile programate::

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
-	-	-	-	-

k). Durata medie a întreruperilor programate:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
72 ore	72 ore	72 ore	72 ore	288 ore

l). Numărul de întreruperi programate, care au depășit perioada de întrerupere programată, pe tipuri de iluminat:

Tip iluminat	Trimestrul				Total an
	I	II	III	IV	
stradal	0	1	1	0	2
pietonal	0	1	1	0	2
arhitectural	0	1	1	0	2
ornamental	-	-	-	-	-

ornamental- festiv	0	0	0	0	0
--------------------	---	---	---	---	---

(1.2.3) Numărul de întreruperi neprogramate datorate utilizatorilor

m). Numărul de întreruperi neprogramate, datorate beneficiarilor care au distrus componente aparținând sistemului de iluminat public:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
5	5	5	5	20

m.1). Durata medie de remediere și repunere în funcțiune pentru întreruperile de la punctul m):

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
36 ore	36 ore	36 ore	36 ore	144 ore

(1.3) Răspunsuri la solicitările scrise ale utilizatorilor sau beneficiarilor instalațiilor de iluminat public

n). Numărul de sesizări scrise ale utilizatorului sau beneficiarilor, în care se precizează că este obligatoriu răspunsul operatorului:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
15	15	15	15	60

n.1). Procentul din sesizările de la punctul n), la care s-a răspuns în termen de 30 zile calendaristice:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
80 %	80 %	80 %	80 %	80 %

(2) INDICATORI DE PERFORMANȚĂ GARANTAȚI

(2.1) Indicatori de performanță garantați prin licență

o). Numărul de sesizări scrise, întemeiate, privind nerespectarea de către operator a obligațiilor din licența A.N.R.S.C.:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
0	0	0	0	0

p). Numărul de încălcări ale obligațiilor operatorului, rezultate din analizele și controalele A.N.R.S.C.:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
0	0	0	0	0

(2) Indicatori de performanță a căror nerespectare atrage penalități conform contractului de delegare de gestiune

q). Numărul de facturi contestate de utilizator, în mod justificat:

Trimestrul				Total an
I	II	III	IV	
0	0	0	0	0

CAIET DE SARCINI
pentru delegarea gestiunii Serviciului de Iluminat Public din
COMUNA TURENI

CAP.I

Obiectul caietului de sarcini

ART.1

Prezentul caiet de sarcini stabileste conditiile de desfasurare activitatilor specifice serviciului de iluminat public, stabilind nivelurile de calitate si conditiile tehnice necesare functionarii acestui serviciu in conditii de eficienta si siguranta.

ART.2

Prezentul caiet de sarcini a fost elaborat spre a servi drept documentatie tehnica si de referinta in vederea stabilirii conditiilor specifice de desfasurare delegarii de gestiune a serviciului de iluminat public.

ART.3

Caietul de sarcini face parte integranta din documentatia necesara desfasurarii activitatilor de realizare a serviciului de delegare de gestiune pentru iluminatul public si constituie ansamblul cerintelor tehnice de baza.

ART.4

(1) Prezentul caiet de sarcini contine specificatiile tehnice care definesc caracteristicile referitoare la nivelul calitativ, tehnic si de performanta, siguranta in exploatare, precum si sistemul de asigurarea a calitatii, terminologie simboluri, conditiile pentru certificarea conformitatii cu standardele specifice sau altele asemenea.

(2) Specificatiile tehnice se refera si la prescriptii de proiectare si de calcul, la verificarea, inspectia si conditiile de receptie a lucrarilor, tehnici, procedee si metode de exploatare, precum si la alte conditii cu caracter tehnic, prevazut de actele normative si reglementarile specifice realizarii serviciului de iluminat public.

(3) Caietul de sarcini precizeaza reglementarile obligatorii referitoare la protectia muncii, la prevenirea si stingerea incendiilor si protectia mediului, care trebuie respectate pe parcursul indeplinirii si realizarii serviciului de iluminat public.

ART.5

Terminologia utilizata este cea din Regulamentul Cadru al Serviciului de Iluminat Public.

CAP II

Obiectul contractului

ART.6

Obiectul contractului este Delegarea de Gestiune a Serviciului de iluminat public din COMUNA TURENI care presupune urmatoarele activitati :

- realizarea unui iluminat public eficient din punct de vedere energetic;
- intretinerea sistemului de iluminat public;
- gestionarea iluminatului public.

ART.7

Obiectivul contractului este realizarea unui sistem de iluminat unitar si eficient, care sa corespunda normativelor in vigoare in paralel cu optimizarea consumului energetic pentru COMUNA CAPUSU MARE

Scopul sistemului de iluminat public al COMUNEI TURENI este de a satisface urmatoarele cerinte de utilitate publica:

- ridicarea gradului de civilizatie, a confortului si a calitatii vietii;
- cresterea gradului de securitate individuala si colectiva in cadrul comunitatii locale;
- asigurarea sigurantei circulatiei rutiere si pietonale;

- punerea in valoare, printr-un iluminat adecvat, a patrimoniului arhitectural si peisagistic al localitatii;
- realizarea unei infrastructuri edilitare moderne si coerente, ca baza a dezvoltarii economico-sociale a comunitatii din COMUNA TURENI;
- functionarea si exploatarea în conditii de siguranta, rentabilitate si eficienta economica a infrastructurii aferente serviciului;
- garantarea permanentei in functionarea iluminatului public;
- durata contractului este de 1 an.

Prin delegarea Serviciului de iluminat public se va urmări realizarea unui raport calitate/cost cât mai bun pe întreaga durată de viață a sistemului de iluminat.

Structura și nivelul tarifelor practicate vor reflecta costul efectiv al prestației și vor fi în conformitate cu prevederile legale.

ART.8

Condițiile de exploatare

Scopul contractului este de a realiza un sistem modern și eficient de iluminat public care să corespundă cerințelor normelor internaționale, în paralel cu optimizarea consumurilor energetice. Prin acest contract se urmărește:

- Garantarea dreptului cetățenilor din COMUNA TURENI la un spațiu public de calitate;
- Calitatea, garanția, eficiența economică și exploatarea optimă a întregului sistem și optimizarea consumului de energie electrică;
- Garantarea indicatorilor de performanță luminotehnică stabiliți;
- Întreținerea și mentinerea în funcțiune a sistemului de iluminat public la parametrii stabiliți;
- Asumarea și garantarea optimizării consumului de energie electrică;
- Garantarea permanentei în funcționare a iluminatului public.

Iluminatul public cuprinde: iluminatul: căilor de circulație rutieră, pietonal, arhitectural, ornamental din parcuri, parcuri.

Ofertantul va avea în vedere la stabilirea soluției propuse toate componentele acestui serviciu.

Iluminatul zonei centrale, precum și al altor zone de interes pentru patrimoniul arhitectonic al comunei sau zone de interes turistic vor fi tratate distinct, constituind parte integrantă a proiectelor de reabilitare comunitară. Ofertantul castigator va efectua următoarele :

- mentinerea sistemului de iluminatului public la parametrii luminotehnici stabiliți, prin lucrări de întreținere și reparații;
- gestionarea iluminatului public și optimizarea consumului de energie electrică.

ART.9

Caracteristicile tehnice ale echipamentelor utilizate

Pentru iluminatul rutier gestionarea sistemului de iluminat trebuie să garanteze atingerea următoarelor obiective :

- asigurarea nivelurilor luminotehnice care să aibă valori egale sau superioare celor reglementate de standardele naționale.
- asigurarea unui nivel minim al consumului de energie electrică, în condițiile îndeplinirii tuturor cerințelor, prin următoarele mijloace :

- Surse de lumină eficiente;
- Componentele sistemului de iluminat vor fi executate în conformitate cu standardele în vigoare și vor avea certificate de conformitate.

Condiții de calitate ale produselor :

Aparatele de iluminat folosite în oferta vor îndeplini următoarele cerințe minime:

A.1. Pentru aparatele de iluminat care se adresează iluminatului rutier

- Grad de protecție minim pentru compartimentul optic IP 66;
- Grad de protecție minim pentru compartimentul aparataj IP66;
- Distribuția luminoasă va fi de tip stradal;

- Rezistentă la soc minim IK 08 (conf. SR EN 60598-1/94 sau EN 60598);
- Rezistentă aerodinamică (vânt din lateral) CxS: maxim 0,060 m²;
- Protecție împotriva electrocutării Clasa I sau II;
- Sigurante fuzibile pentru cele alimentate din rețea electrică aeriană;
- Certificate de conformitate emise de organisme acreditate.

A.2. Pentru sistemele de iluminat care se adresează iluminatului strazilor din zona centrală a Comunei și alte zone de importanță arhitecturală, culturală, turistică și:

- Gradul de protecție al aparatului de iluminat minim IP 66;
- Aparatele de iluminat vor fi prevăzute cu reflector, va constitui componenta separată de carcasa aparatului de iluminat și va fi de tip continuu;
- Distribuție luminoasă adaptată aplicației, se admite și distribuție luminoasă indirectă;
- Pentru aparatele de iluminat cu distribuție directă randament luminos mai mare de 60%;
- Protecție împotriva electrocutării Clasa I sau II.

A.3. Pentru aparatul de iluminat care se adresează iluminatului ornamental din zone de parcuri și grădini publice, se pot admite următoarele caracteristici:

- Gradul de protecție al aparatului de iluminat și al aparatului electric minim IP 66;
- Rezistentă la impact minim IK08;
- Distribuție luminoasă simetrică sau asimetrică.

B. Surse de lumină

Sursa cu LED

C. Console și sisteme de prindere

- Brat consolă din teavă zincată;
- Sisteme de prindere formate din 2 seturi de semicoliere din platbandă OL 5x40, zincate, îmbinate cu suruburi și piulite.

D. Firida Iluminat Public

Firida policarbonat cu picior IP54 (minim), cu picior - 3 compartimente:

1. Compartiment intrare și măsură:

- Separator de sarcină orizontal cu fuzibil gr. 00 (max.160A);
- Reductori de curent;
- Șir cleme de măsură.

2. Compartiment comandă și iluminat și plecări pentru iluminat:

- Contactor 3P, 230V;
- Cheie selectoare 3 poziții M-O-A;
- Sosire-plecare fir pilot : Disjunctoare P+N 6A;
- Luxomat sau/si intrerupator orar;
- Plecări iluminat - 4 buc. sigurante automate cu contact auxiliar;
- Cleme.

3. Compartiment alocat pentru modul telemanagement

ART.10

OFERTA TEHNICA va contine :

Lista cu materialele si manopera propuse pentru serviciile de intretinere si reparatii ale sistemului de iluminat public.

Art.11

OFERTA COMERCIALA se va realiza in urma centralizarii datelor din oferta tehnica si va cuprinde valoarea totala a serviciului delegat de intretinere si reparatii a sistemului de iluminat public pe perioada de 1 an.

Nota: Oferta intocmita pentru produsele de mai sus se preia in contract, in cazul ofertantului declarat castigator.

CAP. III

Cerinte organizatorice minimale

ART.12

Operatorii serviciului de iluminat public vor asigura :

- a) respectarea legislatiei, normelor, prescriptiilor si regulamentelor privind igiena si protectia muncii, protectia mediului, urmarirea comportarii in timp a sistemului de iluminat public, prevenirea si combaterea incendiilor ;
- b) exploatarea, intretinerea si reparatia instalatiilor cu personal autorizat, in functie de complexitatea instalatiei si specificul locului de munca ;
- c) respectarea indicatorilor de performanta si calitate stabiliti prin contractul de delegare a gestiunii sau prin hotararea de dare in administrare a serviciului si precizati in regulamentul de serviciu de iluminat public ;
- d) intretinerea si mentinerea in stare de permanenta functionare a sistemelor de iluminat public ;
- e) furnizarea autoritatii administratiei publice locale, respectiv A.N.R.S.C, a informatiilor solicitate si accesul la documentatiile pe baza carora presteaza serviciul de iluminat public, in conditiile legii ;
- f) cresterea eficientei sistemului de iluminat in scopul reducerii tarifelor, prin reducerea costurilor de productie, a consumurilor specifice de materiale si materii, energie electrica si prin modernizarea acestora;
- g) prestarea serviciului de iluminat public la toti utilizatorii din raza unitatii administrativ teritoriale pentru care are hotararea de dare in administrare sau contract de delegare a gestiunii ;
- h) personal de interventie operativa ;
- j) inregistrarea datelor de exploatare si evidenta lor ;
- k) elaborarea programelor de masuri pentru incadrarea in normele de consum de energie electrica si pentru rationalizarea acestor consumuri ;
- l) realizarea conditiilor pentru prelucrarea automata a datelor referitoare la functionarea economica a instalatiilor de iluminat public ;
- m) statistica incidentelor, avariilor si analiza acestora;
- n) instituirea unui sistem de inregistrare, investigare, solutionare si raportare privind reclamatii facute de de beneficiari in legatura cu calitatea serviciilor;
- o) lichidarea operativa a incidentelor;
- p) functionarea normala a tuturor componentelor sistemului de iluminat public;
- q) elaborarea planurilor anuale de revizii si reparatii executate cu forte proprii si cu terti si aprobarea acestora de catre administratia publica locala;
- r) executarea in bune conditii si la termenele prevazute a lucrarilor de reparatii care vizeaza functionarea economica si siguranta in exploatare ;
- s) initierea si avizarea lucrarilor de modernizari si de introducere a tehnicii noi pentru imbunatatirea performantelor tehnico-economice ale sistemului de iluminat public ;

t) o dotare proprie cu instalatii si echipamente specifice necesare pentru prestarea activitatilor asumate prin contract sau prin hotarare de dare in administrare ;

ART. 13

Obligatiile si raspunderile personalului operativ al operatorului sunt cuprinse in regulamentul de serviciu.

CAP. IV

Sistemul de iluminat public

ART. 14

Prestarea serviciului de iluminat public se va executa astfel incat sa se realizeze :

- a) verificarea si supravegherea continua a functionarii retelelor electrice de joasa tensiune, posturilor de transformare , cutiilor de distributie si a corpurilor de iluminat ;
- b) corectarea si adaptarea regimului de exploatare la cerintele utilizatorului ;
- c) controlul calitatii serviciului asigurat ;
- d) intretinerea tuturor componentelor sistemului de iluminat public ;
- e) mentinerea in stare de functionare la parametrii proiectati a sistemului de iluminat public ;
- f) masurile necesare pentru prevenirea deteriorarii componentelor sistemului de iluminat public ;
- g) intocmirea sau reactualizarea, dupa caz, a documentatiei tehnice necesare realizarii unei exploatare economice si in conditii de siguranta;
- h) respectarea instructiunilor furnizorilor de echipamente;
- i) functionarea instalatiilor de iluminat, in conformitate cu programele aprobate;
- j) respectarea instructiunilor /procedurilor interne si actualizarea documentatiei;
- k) functionarea pe baza principiilor de eficienta economica , avand ca obiectiv reducerea costurilor specifice pentru realizarea serviciului de iluminat public ;
- l) indeplinirea indicatorilor de calitate a serviciului prestat, specificati in regulamentul serviciului;
- m) incheierea contractelor cu furnizorii de utilitati, servicii, materiale si piese de schimb, prin aplicarea procedurilor concurentiale impuse de normele legale in vigoare privind achizitionarea de bunuri sau lucrari ;
- n) dezvoltarea/modernizarea in conditii de eficienta a sistemului de iluminat public in conformitate cu programele de dezvoltare/ modernizare elaborate de consiliul local, sau cu programe proprii aprobate de autoritatea administratiei publice locale ;
- o) un sistem prin care sa poata primi informatii sau sa ofere informatii sau sa ofere consultanta si informatii privind orice problema sau incidente care afecteaza sau pot afecta siguranta, disponibilitatea si/sau alti indicatori de performanta ai sistemului de iluminat ;
- p) asigurarea, pe toata durata de executare a serviciului, de personal calificat si in numar suficient pentru indeplinirea activitatilor ce fac obiectul serviciului de iluminat public ;
- q) urmarirea si inregistrarea indicatorilor de performanta aprobati pentru serviciul de iluminat public se va face de catre operator ;
- r) informarea utilizatorului si a beneficiarilor despre planificarea anuala a reparatiilor/reviziilor ce se vor efectua la sistemul de iluminat public.

CONTRACT nr. _____ / _____

pentru delegarea de gestiune a serviciului de întreținere și reparații a iluminatului public

I. Părțile contractante:

Art.1.- **COMUNA TURENI**, cu sediul in localitatea Tureni, nr. 243, judetul Cluj avand cod fiscal 4378840, avand cont de trezorerie RO30TREZ21924840271XXXXX, deschis la Trezoreria Turda, reprezentata prin D-na. Elena Daniela MANAILA, avand functia de Primar al Comunei Tureni, in calitate de **Beneficiar**,

in calitate de beneficiar

și
S.C. _____ C.U.I. _____ cu sediul principal
în _____ str. _____ nr. _____ bl. _____ sc. _____ et. _____ ap. _____ judet/sector _____
_reprezentata prin _____ având functia de _____ în calitate de
operator-prestator de servicii(executant), la data de _____, la sediul
beneficiarului, în baza H.C.L. nr. _____ din _____, s-a încheiat prezentul
contract de prestării servicii de întreținere și reparații a sistemului de iluminat public în comuna
Tureni.

II. Obiectul contractului:

Art.2.-Obiectul contractului îl constituie prestarea serviciilor de întreținere și reparații a sistemului de iluminat public, constând în activitățile de verificare, reparații necesare și asigurarea funcționării continue, astfel încât sistemul de iluminat public să corespundă exigențelor impuse.

Art.3.-Obiectivele beneficiarului sunt:

- a)orientarea serviciilor publice către utilizatori;
- b)asigurarea calității și performanțelor sistemelor de iluminat public la nivel compatibil cu directivele Uniunii Europene în domeniu;
- c)orientarea serviciilor de iluminat public în mod nediscriminatoriu către toți beneficiarii comunității locale, potrivit necesităților stabilite în mod democratic;
- d) reducerea consumurilor specifice prin utilizarea unor corpuri de iluminat performante și după caz, a unor echipamente specializate;
- e) promovarea investițiilor în scopul modernizării sistemelor de iluminat public în funcțiune, si al extinderii rețelelor de iluminat public în funcțiune;
- f) asigurarea la nivelul localităților a iluminatului cailor de circulație si a iluminatului pietonal adecvat necesităților de confort și securitate individuală și colectivă, prevăzute de normele în vigoare;
- g) asigurarea unui iluminat arhitectural, ornamental pentru parcuri si zone similare și ornamental festiv, adecvat punerii în valoare a edificiilor de importanta publică și/sau culturală, și marcarea prin sisteme de iluminat arhitectural si/sau ornamental festiv a evenimentelor naționale si a sărbătorilor legale și/sau religioase;
- h) finanțarea serviciilor de iluminat public în mod avantajos pentru utilizatori si atractiv pentru investitori;
- i) promovarea de soluții tehnice si tehnologice performante, cu costuri minime;
- j) promovarea mecanismelor specifice economiei de piață, prin crearea unui mediu concurențial de atragere a capitalului privat;
- k) instituirea evaluării comparative a indicatorilor de performanță ai activității operatorilor si participarea cetățenilor si asociațiilor reprezentative la acest proces;
- l) promovarea formelor de gestiune delegată;

- m) crearea organismelor de monitorizare a calității serviciilor prestate și instituirea de mecanisme de corecție adecvate;
- n) promovarea metodelor moderne de management;
- o) promovarea profesionalismului, a eticii profesionale și a formării profesionale continue a personalului ce lucrează în domeniu.

4. În derularea contractului de prestări servicii de întreținere, prestatorul va utiliza bunurile preluate, în conformitate cu lista de inventar a componentelor sistemului de iluminat public pusă la dispoziție de beneficiar.

III. Dispoziții generale

Art.4. Contractul de prestări servicii de întreținere și reparații a iluminatului public are ca anexe obligatorii următoarele:

- a)-caietul de sarcini;
- b)-inventarul bunurilor mobile și imobile, proprietate publică sau privată, aferente sistemului de iluminat public;
- c)-procesul verbal de predare-preluare a bunurilor necesare realizării serviciului;
- d)-regulamentul serviciului de iluminat public;
- e)-oferta tehnico-economică.

Art.5.(1) Beneficiarul va urmări, controla și supraveghea:

- a)-modul de respectare și de îndeplinire a obligațiilor contractuale asumate de operatorul prestator de servicii publice de întreținere a iluminatului public;
- b)-calitatea și eficiența serviciilor prestate la nivelul indicatorilor de performanță
- c)-modul de menținere în funcțiune și întreținere a sistemului de iluminat public;

Art.6.-Pe durata contractului părțile se obligă să îndeplinească cu bună credință obligațiile asumate, să nu întreprindă nici un act sau activitate în scopul prejudicierii celeilalte părți, să se informeze reciproc și să coopereze în vederea executării obligațiilor asumate.

IV. Termenul:

Art.7.-Durata contractului de prestări servicii de întreținere și reparații a sistemului de iluminat public se stabilește pe o perioadă de 1 an și intră în vigoare la data semnării lui de către ambele părți.

Art.8.-Contractul va putea fi prelungit cu acordul ambelor părți.

V. Prețul și plata:

Art.9.Prețul prestațiilor este regăsit în oferta de preț, anexă la prezentul contract.

Art.10.(1) Plata se va face lunar, până la data de 10 a lunii următoare prezentării documentelor justificative și a facturilor reprezentând contravaloarea prestațiilor efectuate în luna precedentă.

(2) Acceptarea la plată a prestației lunare, este condiționată de prezentarea de către prestator a situației de lucrări, confirmată de agentul constatator al beneficiarului.

Art.11.Pentru întârzierea mai mare de 30 de zile de la data scadenței facturii, beneficiarul va plăti o penalitate ce va reprezenta procentul prevăzut de actele normative în vigoare privitoare la plata cu întârziere a obligațiilor față de bugetul de stat, pentru fiecare zi de întârziere.

VI. Drepturile părților:

1.Drepturile operatorului-prestator(executantului):

Art.12.Executantul are următoarele drepturi:

1)-În scopul executării contractului, executantul are dreptul să intervină în mod direct, pe riscul și pe răspunderea sa, asupra bunurilor care alcătuiesc sistemul de iluminat public al comunei Tureni;

2)-Să încaseze contravaloarea lucrărilor și serviciilor prestate.

2.Drepturile beneficiarului:

Art.13.-Beneficiarul are următoarele drepturi:

- 1)-Să coordoneze lucrările de întreținere, reparații și înlocuire a componentelor sistemului de iluminat public;
- 2)-Să finanțeze realizarea de lucrări necesare serviciului de iluminat public;
- 3)-Să inspecteze bunurile, activitățile și serviciile prestate, precum și modul în care este satisfăcut interesul public, să verifice respectarea obligațiilor asumate prin contract, cu notificarea prealabilă a executantului și în condițiile prevăzute în caietul de sarcini;
- 4)-Să modifice în mod unilateral partea reglementară a contractului de prestări servicii din motive excepționale legate de interesul public local;
- 5)-Să rezilieze contractul în cazul în care prestatorul nu-si respectă obligațiile asumate prin prezentul contract.

VII. Obligațiile părților:

Obligațiile operatorului-prestator

Art.14.Operatorul-prestator(executantul) are următoarele obligații:

- (1)-Să obțină de la autoritatea competentă, potrivit legii, autorizația de funcționare și licența.
- (2)-Să respecte angajamentele luate cu privire la indicatorii de performanță stabiliți de beneficiar în caietul de sarcini și să plătească penalități pentru nerespectarea indicatorilor de performanță angajați.
- (3)-Să furnizeze beneficiarului și A.N.R.S.C. informațiile solicitate și să asigure accesul la informațiile necesare în vederea verificării și evaluării funcționării sistemului de iluminat public în conformitate cu clauzele contractului și cu prevederile legale în vigoare.
- (4)-Să aplice metode performante de management, care să conducă la reducerea costurilor de operare.
- (5)-Să preia de la beneficiar pe baza de proces verbal de predare-preluare bunurile care constituie sistemul de iluminat public al comunei, în vederea întreținerii și asigurarea funcționării acestuia, conform parametrilor stabiliți.
- (6)-Să evalueze și inventarieze, imediat după intrarea în vigoare a contractului, starea tehnică actuală a sistemului de iluminat public, cu participarea reprezentantului beneficiarului, prin încheierea unui proces-verbal semnat de reprezentanții ambelor părți;
- (7)-Să presteze serviciile întreținere a iluminatului public conform prevederilor din caietul de sarcini, în condiții de calitate și eficiență.
- (8)-Să informeze beneficiarul în cazul în care este necesară întreruperea parțială sau totală a funcționării instalațiilor pentru executarea lucrărilor care fac obiectul prezentului contract.
- (9)-Să răspundă cu promptitudine la solicitările de verificare ale beneficiarului asupra condițiilor cantitative și calitative ale sistemului de iluminat public.
- (10)-Să nu subcontracteze bunurile și serviciile care fac obiectul prezentului contract, fără acordul scris al beneficiarului.
- (11)-Să efectueze întreținerea, reparațiile curente planificate și accidentale, precum și reparațiile capitale ce se impun la bunurile care formează sistemul de iluminat public, conform caietului de sarcini și a prevederilor contractuale.
- (12)-Prestatorul va lua toate măsurile necesare ca funcționarea bunurilor care se predau spre întreținere, la încheierea contractului, să realizeze capacitatea de iluminat la indicii de performanță cel puțin egali cu cei existenți la data intrării în vigoare a contractului.
- (13)-Să întocmească programele anuale de reparații și dotări, pe care să le supună spre aprobare beneficiarului.
- (14)-Să restituie beneficiarului bunurile care le-a preluat, în deplina proprietate, în mod gratuit și libere de orice sarcini, la încetarea contractului de prestări servicii de întreținere.
- (15)-Să notifice cauzele de natură să conducă la reducerea activității și măsurile ce se impun pentru asigurarea continuității serviciului prestat.
- (16)-Să ia măsurile necesare privind igiena, siguranța la locul de muncă și normele de protecție a muncii.

(17)-Să respecte condițiile impuse de natura bunurilor, activităților sau serviciilor publice (protejarea secretului de stat, materiale cu regim special, condiții de siguranță în exploatare, protecția mediului, protecția muncii, condiții privind folosirea și protejarea patrimoniului etc.)

(18)-La încetarea contractului din alte cauze decât prin atingere la termen, excluzând forța majoră, prestatorul este obligat să asigure continuitatea prestării activității, în condițiile stipulate în contract, până la preluarea acestuia de către beneficiar, dar nu mai mult de 60 zile.

(19)-În cazul în care operatorul-prestator sesizează existența sau posibilitatea existenței unei cauze de natură să conducă la imposibilitatea realizării activității, va notifica de îndată acest fapt beneficiarului, în vederea luării măsurilor ce se impun pentru asigurarea continuității activității de întreținere a sistemului de iluminat public.

(20)-Să aplice normele de protecția muncii specifice activității desfășurate în cadrul serviciului contractat.

Obligațiile beneficiarului

Art.15.Obligațiile beneficiarului sunt:

(1)-Să verifice periodic următoarele:

a)-serviciile de menținere în funcțiune, reparații și întreținere a iluminatului public furnizate/prestate și nivelul de calitate al acestora;

b)-îndeplinirea indicatorilor de performanță și aplicarea penalităților pentru neîndeplinirea acestora.

(2)-Să predea operatorului-prestator la data intrării în vigoare a contractului toate bunurile, instalațiile, echipamentele și dotările aferente sistemului de iluminat public cu inventarul existent, libere de orice sarcini pe baza de proces verbal de predare-preluare.

(3)-Să notifice părților interesate informații referitoare la încheierea prezentului contract;

(4)-Să-și asume pe perioada derulării contractului toate responsabilitățile și obligațiile ce decurg din calitatea sa de proprietar cu excepția celor transferate în mod explicit în sarcina operatorului-prestator prin contract.

(5)-Să ia toate măsurile pentru înlocuirea bunurilor scoase din uz în așa fel încât capacitatea de a realiza serviciile de iluminat public să rămână cel puțin constantă pe toată durata contractului.

(6)-Să nu tulbure operatorul-prestator în exercițiul drepturilor rezultate din prezentul contract.

(7)-Să nu modifice în mod unilateral contractul, în afară de cazurile prevăzute expres de lege.

(8)-Să notifice operatorului-prestator apariția oricăror împrejurări de natură să aducă atingere drepturilor acestuia.

VIII. Încetarea contractului

Art.16 (1) Prezentul contract încetează în următoarele situații:

a)-rezilierea de plin drept a contractului operează în situația în care operatorului i se retrage autorizația de funcționare sau aceasta nu este prelungită după expirarea termenului;

b)-la expirarea duratei stabilite prin contract, dacă părțile nu convin, în scris, prelungirea acestuia în condițiile legii;

c)-în cazul în care interesul public local o impune, prin denunțarea unilaterală de către beneficiar, cu plata unei despăgubiri pentru eventualele prejudicii aduse operatorului-prestator;

d)-în cazul nerespectării obligațiilor contractuale de către una din părți, prin reziliere de plin drept, cu plata unei despăgubiri de către partea în culpă;

f)-la dispariția, dintr-o cauză de forță majoră, a bunurilor care formează obiectul prezentului contract sau a imposibilității obiective a prestatorului de a le întreține, prin renunțare, fără plata unei despăgubiri;

g)-operatorul-prestator a cesionat drepturile și obligațiile sale fără acordul scris al beneficiarului;

h)-cu acordul ambelor părți, în urma unei notificări comunicate în scris celeilalte părți cu cel puțin 60 de zile anterior datei de reziliere solicitate.

(2) La încetarea, din orice cauză, a contractului bunurile ce au fost predate prestatorului se vor înapoia beneficiarului, în stare bună de funcționare, fiind considerat că operatorul prestator le-a primit în stare bună.

(3) -În caz de reziliere a contractului, fără culpa prestatorului, beneficiarul va plăti acestuia contravaloarea tuturor prestațiilor efectuate până la aceea dată, pe baza devizelor de lucrări/sau a altor documente justificative.

IX. Forța majoră

Art.17.(1) Nici una dintre părțile contractante nu răspunde de neexecutarea la termen sau/și de executarea în mod necorespunzător total sau parțial a oricărei obligații care îi revine în baza prezentului contract, dacă neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligației respective a fost cauzată de forța majoră.

(2) Partea care invocă forța majoră este obligată s-o notifice celeilalte părți în termen de 3 zile de la producerea evenimentului și să ia toate măsurile posibile în vederea limitării consecințelor acesteia.

(3) Dacă în termen de 30 zile de la producere, evenimentul respectiv nu încetează, părțile au dreptul să-și notifice încetarea de plin drept a prezentului contract, fără ca vreuna dintre ele să pretindă daune interese.

X. Răspunderea contractuală

Art.18. Nerespectarea de către părțile contractante a obligațiilor prevăzute în prezentul contract de prestări servicii atrage răspunderea contractuală a părții în culpă.

XI. Litigii

Art.19. Părțile contractante se angajează să rezolve orice litigiu ce rezultă din prezentul contract pe cale amiabilă și să nu se adreseze justiției fără a fi încercat în prealabil o conciliere directă.

Art.20. Litigiile de orice fel ce decurg din executarea prezentului contract de prestări servicii, care nu s-au putut rezolva pe cale amiabilă, sunt de competența instanțelor comerciale de la sediul beneficiarului.

XII. Dispoziții finale

Art.21. (1) Modificarea prezentului contract se face numai prin act adițional încheiat între părțile contractante.

(2) Prezentul contract împreună cu anexele care fac parte integrantă din cuprinsul său reprezintă voința părților.

(3) Limba care guvernează contractul este limba română.

Prezentul contract intră în vigoare la data semnării lui și a fost întocmit 2 exemplare

originale, azi _____ câte unul pentru fiecare parte contractantă.

BENEFICIAR

Prestator(Executant)

COMUNA TURENI

**ELENA DANIELA MANAILA
PRIMAR**

Control financiar preventiv